

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กิจการนี้ ผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลบางชุมแสง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น

นางสาวคังจรุช ธรรมพงษ์ ศึกษานิเทศก์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตราจารย์บัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขต

พุทธศักราช ๒๕๕๕

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
จังหวัดขอนแก่น

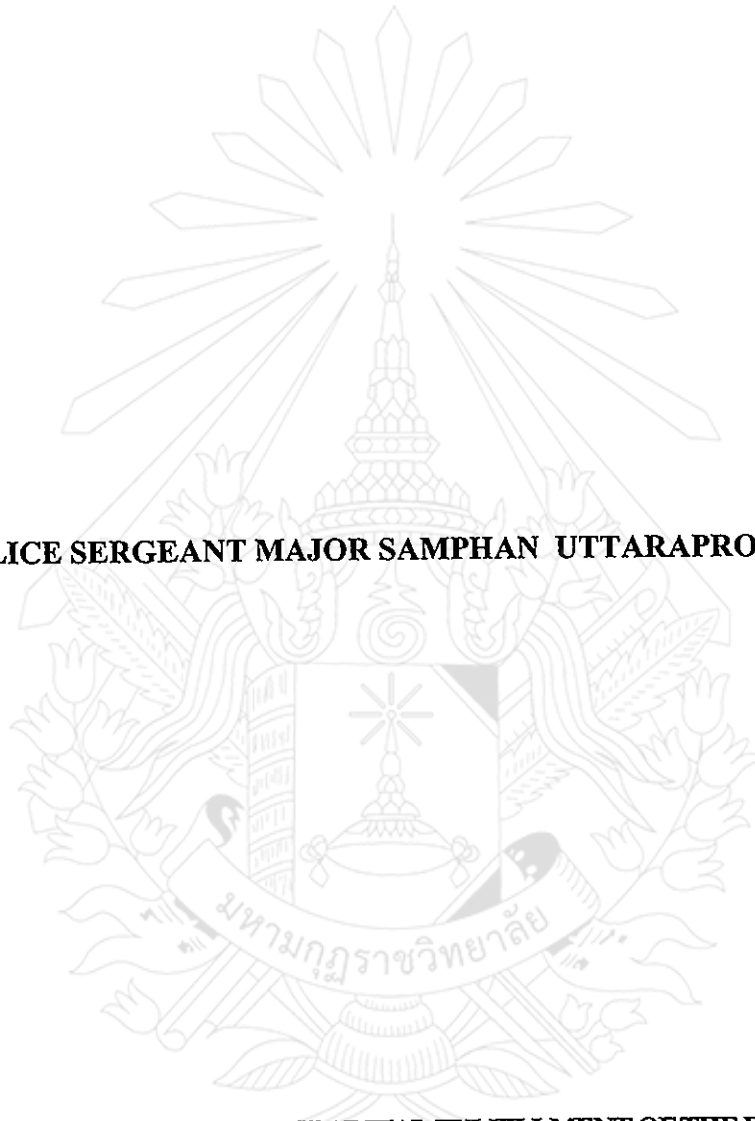

จำลอง สัมพันธ์ อุตพรหม

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2554

**PEOPLE'S OPINION TOWARDS THE ROLES OF COMMUNITY
HEADMEN AND VILLAGE HEADMEN IN LOCAL DEVELOPMENT
NACHUMSAENG SUB-DISTRICT, PHUWIANG DISTRICT,
KHON KAEN PROVINCE**

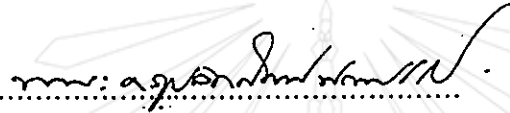
POLICE SERGEANT MAJOR SAMPHAN UTTARAPROM

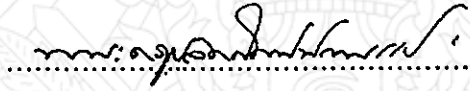
**A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E 2554 (2011)**

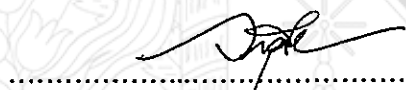
หัวข้อสารนิพนธ์ : ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้าน
การพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาขุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา : จำลิต์ตำรวจ สัมพันธ์ อุดรพรม
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : พระวรราช สีลาวัณ, ดร.
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์

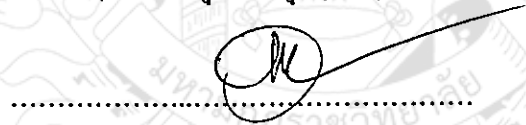
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

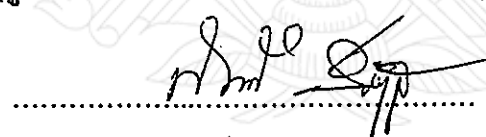

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์, ดร.)

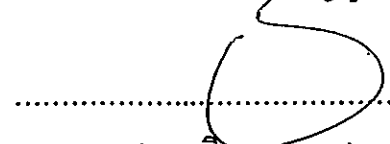
คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์, ดร.)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(พระวรราช สีลาวัณ, ดร.)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสกร ดอกจันทร์)

..... กรรมการ
(ดร.สาธิตี รักคตัญญู)

..... กรรมการ
(ดร.รพีพร ชงทอง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : People's Opinion towards the Roles of Community Headmen and Village Headmen Development Nachumsaeng Heads Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province

Student's Name : Police Sergeant Major Samphan Uttaraprom

Department : Government

Advisor : Phra Warawut Seelawutho (Dr.)

Co-Advisor : Asst. Prof Dr. Phasakorn Dokchan

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for Master's Degree.

P. Sampipattanauiriyajarn Dean of Graduate School
(Phrakhrupaladsampipattanauiriyajarn, Dr.)

Thematic Committee

P. Sampipattanauiriyajarn Chairman
(Phrakhrupaladsampipattanauiriyajarn, Dr.)

P.W. Racha Advisor
(Phra Warawut Seelawutho, Dr.)

Phu Co-Advisor
(Asst. Prof. Dr. Phasakorn Dokchan)

S. Raggatanyoo Member
(Dr. Salinee Raggatanyoo)

Thongtong Member
(Dr. Rapeeporn Thongtong)

หัวข้อสารนิพนธ์	: ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	: จำสิปตำรวจ สัมพันธ์ อุตพรหม
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: พระวรราช สีลาวัณ (ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร ดอกจันทร์
ปีการศึกษา	: 2553

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันและ3) เพื่อศึกษาข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 362 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านงานทะเบียน อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือด้านการศึกษาเกี่ยวกับความอาญา อยู่ในระดับปานกลาง

2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น คือ (1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎร (2) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา คือ ควรมีการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดในเขตรับผิดชอบ (3) ด้านงานทะเบียน คือ ควรจัดทำทะเบียนตามะโนครวับุคคลในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน (4) ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร คือ ควรส่งเสริมชาวบ้านในการแก้ปัญหาค่าความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น

Thematic Title : **People's Opinion towards the Roles of Community Headmen and Village Headmen Development Nachumsaeng Heads Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province**

Student's Name : **Police Sergeant Major Samphan Uttaraprom**

Department : **Government**

Advisor : **Phra Warawut Seelawutho (Dr.)**

Co - Advisor : **Asst. Prof Dr. Phasakorn Dokchan**

Academic Year : **B.E. 2553 (2010)**

ABSTRACT

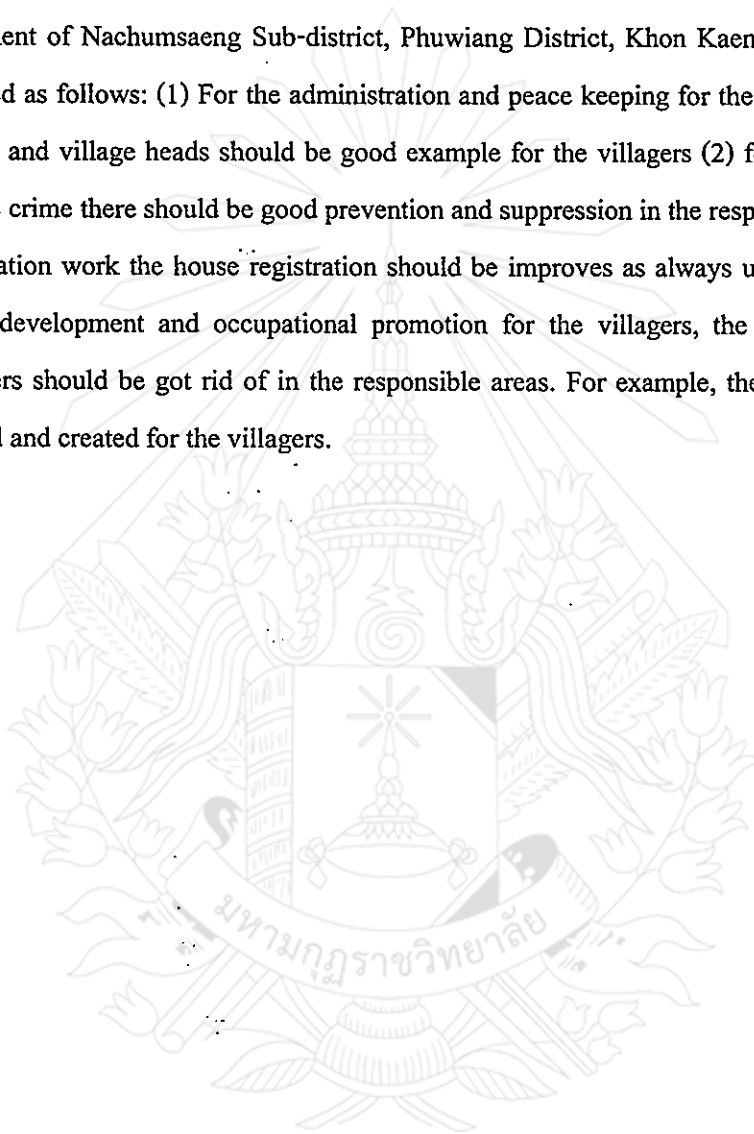
The objectives of this thematic paper were as follows : 1) to study public opinion upon the roles of Sub-district heads and village heads in local development of Nachumsaeng Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province 2) to study and compare the public opinion upon the roles Sub-district heads and village heads who had got different sex, age, educational level, and occupation of Nachumsaeng Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province 3) to study suggestions involving with the roles of Sub-district heads and village heads in local development, Phuwiang District, Khon Kaen Province. The tools used for the research were questionnaires for data collecting. The sampling used for the research were 362 people residing in the Areas of Phuwiang District, Khon Kaen Province. The size of the sampling was specified by use of the tables of Krejcie and Morgan through Sample Random Sampling. The statistics used for 2 types of data analysis was descriptive statistics – Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, and the inferential statistics – One-Way ANOVA of F-test.

The results of research were found as follows :

1. For the public opinion upon the roles of Sub-district heads and village heads in local development of Nachumsaeng Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province, it was totally at high level, when considering on each aspect it was found that the aspect with the highest average was the administration and peace keeping which was at high level, the second one was registration work which was at high level, and the aspect with the lowest average was for the matter involving with the crime which was at moderate level.

2. For the people who were different in sex, age, educational level, and occupation had not got different opinion upon the roles of Sub-district heads and village heads in local development of Nachumsaeng Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province in all 4 aspects.

3. For the suggestions involving with the the roles of Sub-district heads and village heads in local development of Nachumsaeng Sub-district, Phuwiang District, Khon Kaen Province, it could be concluded as follows: (1) For the administration and peace keeping for the villagers the Sub-district heads and village heads should be good example for the villagers (2) for the matter involving with the crime there should be good prevention and suppression in the responsible areas (3) for the registration work the house registration should be improves as always update (4) for the Sub-districts development and occupational promotion for the villagers, the problems of poverty of villagers should be got rid of in the responsible areas. For example, the local goods should be initiated and created for the villagers.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและความกรุณาจากหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสถาบัน องค์การ และบุคคลที่ได้ให้ความช่วยเหลือดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณ พระวราวุธ สีลาวัณ (ดร.) อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาสกร คอกจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหา และแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการจัดพิมพ์สารนิพนธ์ ให้ถูกต้องตามรูปแบบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนสามารถนำความรู้มาเขียนสารนิพนธ์นี้ได้ และกรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ ประธานกรรมการ และคณะกรรมการทุกท่าน

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ตรวจสอบสารนิพนธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนแล้วเสร็จเรียบร้อย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทุกท่านที่ได้อุทิศแรงกายและแรงใจให้บริการที่ดีเยี่ยมสนับสนุนการทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยการเติมเต็มสิ่งที่ขาดแคลนและคอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ทุกท่านที่กล่าวมาได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำองค์ความรู้ ให้บริการ และช่วยเหลือข้อบกพร่องต่างๆ ของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดขอขอบคุณพระคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีทุกประการ

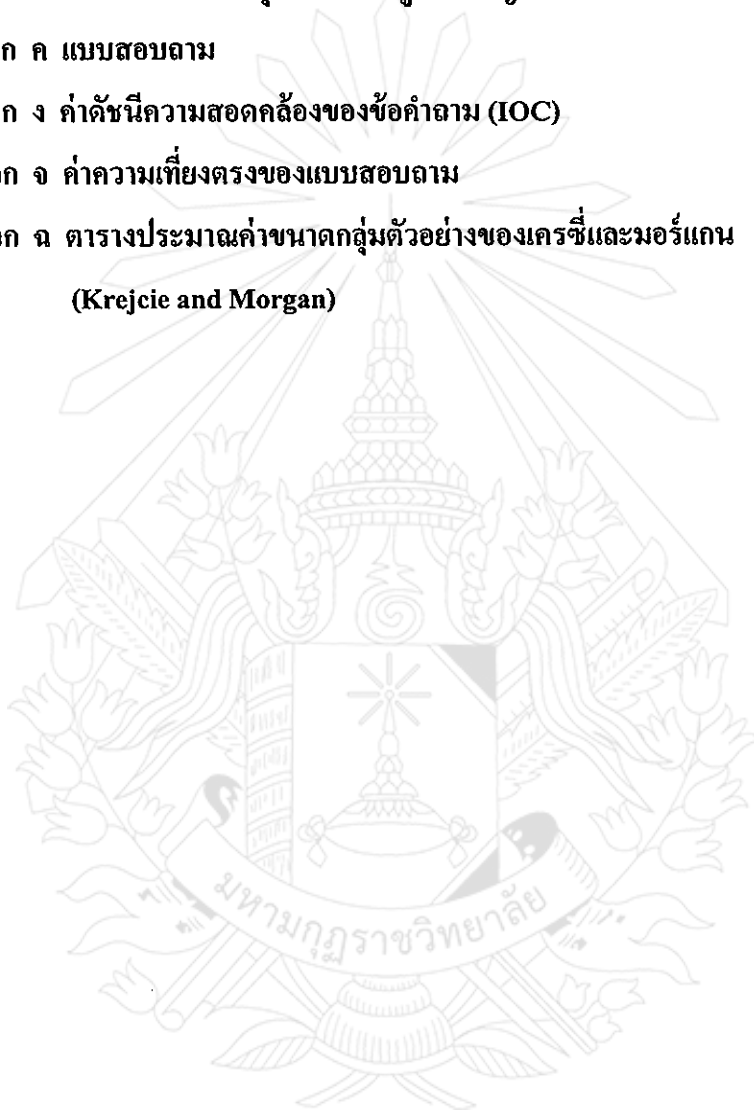
จำสืบทารวจ สัมพันธ์ อุตรพรหม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	4
1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	28
2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา	31
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย	43

	๗
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	45
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	46
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	49
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.1 วัตถุประสงค์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับของผู้ตอบแบบสอบถาม	56
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัด ขอนแก่น	59
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	64
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการ พัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น	88
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
5.1 สรุปผล	94
5.2 อภิปรายผล	97
5.3 ข้อเสนอแนะ	103
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	103
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	105

บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	111
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	113
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	119
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)	127
ภาคผนวก จ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	134
ภาคผนวก ฉ ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)	137
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น	45
ตารางที่ 4.1	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	56
ตารางที่ 4.2	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	57
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	57
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ	58
ตารางที่ 4.5	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน	59
ตารางที่ 4.6	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	60
ตารางที่ 4.7	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา	61
ตารางที่ 4.8	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน	62

ตารางที่ 4.9	แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร	63
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	64
ตารางที่ 4.11	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	64
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.13	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ	65
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา ด้าน จำแนกตามเพศ	66
ตารางที่ 4.15	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา จำแนกตามเพศ	66
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน ตามเพศ	67

ตารางที่ 4.17	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามเพศ	67
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎรตามเพศ	68
ตารางที่ 4.19	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามเพศ	68
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ	69
ตารางที่ 4.21	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ	69
ตารางที่ 4.22	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ	70
ตารางที่ 4.23	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ	70
ตารางที่ 4.24	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)	71

ตารางที่ 4.25	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา จำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 4.26	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา จำแนกตามอายุ	72
ตารางที่ 4.27	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอายุ	73
ตารางที่ 4.28	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอายุ	73
ตารางที่ 4.29	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอายุ	74
ตารางที่ 4.30	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอายุ	74
ตารางที่ 4.31	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	75
ตารางที่ 4.32	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	75
ตารางที่ 4.33	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา	76

- ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตาม
 ระดับการศึกษา 76
- ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่
 มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอ
 ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) 77
- ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา จำแนกตาม
 ระดับการศึกษา 78
- ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา จำแนกตามระดับการศึกษา 78
- ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา 79
- ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา 79
- ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่
 มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอ
 ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วย
 วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) 80
- ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร
 จำแนกตามระดับการศึกษา 81

- ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตาม
 ระดับการศึกษา 81
- ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ความคิดเห็นของประชาชนที่
 มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอ
 ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร
 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) 82
- ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ 83
- ตารางที่ 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ 83
- ตารางที่ 4.46 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
 จำแนกตามอาชีพ 84
- ตารางที่ 4.47 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตาม
 อาชีพ 84
- ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชน
 ที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา จำแนกตาม
 อาชีพ 85
- ตารางที่ 4.49 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
 จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา จำแนกตามอาชีพ 85

ตารางที่ 4.50	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอาชีพ	86
ตารางที่ 4.51	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอาชีพ	86
ตารางที่ 4.52	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ	87
ตารางที่ 4.53	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ	87
ตารางที่ 4.54	แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)	88
ตารางที่ 4.55	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	89
ตารางที่ 4.56	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา	90
ตารางที่ 4.57	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน	91
ตารางที่ 4.58	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร	92

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นบทบาทที่มีความสำคัญต่อการบริหารราชการในภูมิภาคมาตั้งแต่อดีต กล่าวคือ การจัดหน่วยการปกครองระดับตำบล หมู่บ้านมีมานานแล้ว แต่ไม่ได้จัดการปกครองเป็นรูปแบบทางการ จนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงมอบหมายให้หลวงเทศาภิบาลไปทดลองจัดตั้งขึ้นที่บางปะอิน โดยทดลองตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านเพื่อปกครองตำบล หมู่บ้านบางปะอิน และประสบผลสำเร็จ จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 (ซึ่งตรงกับ พ.ศ.2440) เป็นแม่บทในการจัดระเบียบการปกครองตำบลและหมู่บ้านทั่วทั้งประเทศเป็นฉบับแรก ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ได้มีการตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ขึ้นใช้บังคับแทน และยังคงใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งคราว ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายคือพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2542 การจัดการปกครองระดับตำบลและหมู่บ้าน เป็นลักษณะการปกครองขั้นพื้นฐานของประเทศทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 อาศัยอยู่ตามท้องถื่นชนบททั่วประเทศ และอยู่ภายใต้การปกครองในรูปแบบตำบลหมู่บ้านซึ่งผู้มีบทบาทสำคัญในการปกครองตำบลและหมู่บ้าน คือ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงตามวิถีทางประชาธิปไตย¹

บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 นั้น เห็นได้ว่า ได้มุ่งเน้นให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านเป็นนักปกครองที่ใช้อำนาจ ในการปกครองดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่เป็นหลัก ดังพระประสงค์ของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ในการตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน คือ ความมุ่งหมายในการปกครองชั้นตำบลนี้จะให้กำนันกับผู้ใหญ่บ้านซึ่งราษฎรเลือกตั้งขึ้นโดยความยินยอมเอาเป็นธุระปรึกษาหารือช่วยกันรักษาบรรดาการในตำบลให้เรียบร้อยตลอดตำบล และเป็นหูเป็นตาของรัฐบาลที่จะสอดส่องดูแลกิจทุกข์สุขของไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้รู้เห็น ไล่ทั่วไป ตลอดจนช่วยนำเก็บภาษีอากร ผลประโยชน์แผ่นดินซึ่งสมควร

¹กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2548, (กรุงเทพมหานคร : อาสาศึกษาดินแดน, 2548), หน้า 31.

จะได้จากรายการโดยชอบธรรม การที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่เช่นเดียวกับนักปกครองอื่นๆ ในอันที่จะ “ระงับทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชน และเป็นผู้มีสถานภาพพิเศษ คือ เป็นผู้นำท้องถิ่น (lay leader) ซึ่งเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงคนสำคัญในการชักนำให้ประชาชนเข้ามาร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เป็นหน่วยสุดท้ายของทางราชการที่จะนำนโยบายและงานของแต่ละกระทรวง ทบวง กรม ไปสู่ประชาชน และเป็นหน่วยแรกที่นำความต้องการและสภาพข้อเท็จจริงของประชาชนมาสู่ราชการ บทบาทดังกล่าวจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานในระดับตำบลและหมู่บ้านเป็นอย่างยิ่ง

แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการปฏิรูปทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 รวมถึงการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจและการเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ บางครั้งจึงทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน และบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของทางราชการ สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือประชาชนทั่วไป ความสับสนดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจ สงสัย และหลายกรณีเป็นเหตุให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งในท้องที่ มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเวียง จังหวัดขอนแก่น ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอเวียง จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอเวียง จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอเวียง จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 6,442 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ทางด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน และด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย
2. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา
3. ด้านงานทะเบียน
4. ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ เขตตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอ ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทำให้ทราบข้อเปรียบเทียบบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

1.5.3 ทำให้ทราบปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

1.5.4 ทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปวางแผนเพื่อหาแนวทางแก้ไขและเสริมสร้างบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้

กำนันผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ตำแหน่งปกครองท้องที่ในเขตตำบลหรือหมู่บ้าน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ได้รับการเลือกจากประชาชน ให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎหมายการปกครองท้องที่

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

ด้านปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย หมายถึง กำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ให้อำนาจในการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบของตน

ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา หมายถึง กำนันผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ให้อำนาจในการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองมีหน้าที่สืบสวนคดีอาญาในท้องที่ตำบล หรือหมู่บ้านที่ตนปกครอง เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และมีหน้าที่ในการจัดกุมผู้กระทำผิดที่มีหมาย หรือคำสั่งของทางราชการ

ด้านงานทะเบียน หมายถึง กำหนดผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียน คือ การจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน และแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องอยู่เสมอ รวมทั้งจัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร หมายถึง กำหนดผู้ใหญ่บ้านซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตาม พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มีหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพของราษฎร โดยมีอำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้ดูแล และรักษาสິงซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดิน และยังรวมถึงหน้าที่แนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชายและ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ช่วงอายุ คือ 1) 20-29 ปี, 2) 30-39 ปี, 3) 40-49 ปี, 4) 50-59 ปี และ 5) 60 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี, 2) ปริญญาตรีและ 3) สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 อาชีพ คือ 1) เกษตรกรรม, 2) ค้าขาย, 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, 4) พนักงานภาคเอกชนและ 5) อาชีพอื่นๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

2.1.1 ความหมายของบทบาท

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายความหมายของคำว่าบทบาทหน้าที่กำนันผู้ใหญ่บ้านไว้หลายท่าน ดังนี้

ไพบูลย์ ช่างเรียน กล่าวไว้ว่า บทบาทโดยทั่วไปพิจารณาจากความหมายไว้ 2 นัย คือ นัยแรกพิจารณาโครงสร้างทางสังคม บทบาท หมายถึง ตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่างๆ ซึ่งแสดงโดยคุณสมบัติ และกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น อีกนัยหนึ่งพิจารณาในด้านการแสดงบทบาทหรือการปะทะสังสรรค์ทางสังคม บทบาทจึงหมายถึงผลสืบเนื่องที่มีแบบปะทะสังสรรค์นั้น¹

สุพัตรา สุภาพ ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท คือการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ตามสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น เป็นครู บทบาทคือ อบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นคนดี²

¹ไพบูลย์ ช่างเรียน, การปกครองมหานคร, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 20.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายบทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่หรือการแสดงออกของคน ซึ่งคนอื่นคาดหวังหรือหวังว่าเขาจะกระทำอยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งการที่ประชาชนคาดหวังหรือหวังให้เขากระทำอย่างนั้นก็คือเอาฐานะและหน้าที่ทางสังคมของเขาเป็นมูลฐาน³

สุชา จันทร์อม ได้ให้ความหมายไว้ว่า บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสภาพต่างๆพึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ในสถานภาพใดอย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้นจะต้องประพฤติตามสิทธิและหน้าที่ของตนในสถานภาพที่ตนมีอยู่⁴

พิทยา สายหู ได้อธิบาย บทบาทหน้าที่ไว้ว่า “บทบาทหน้าที่” คือสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นบุคคล ซึ่งเปรียบเทียบได้เสมือนบทละครที่กำหนดให้ผู้แสดงในละครเรื่องนั้น เป็นตัวละครอะไร มีบทบาทที่ต้องแสดงอย่างไร ถ้าแสดงผิดบทบาทหรือไม่สมบทบาทก็อาจถูกเปลี่ยนตัวไม่ให้แสดงไปเลยในความหมายเช่นนี้ บทบาท ก็คือการกระทำต่างๆ ที่บทกำหนดให้ต้องแสดงท่าทราบใดที่อยู่ในบทนั้นๆ

สงวนศรี วิรัชชัย ได้อธิบายไว้ว่า “ถ้าพิจารณาลักษณะของบทบาทที่ปรากฏอยู่ในสังคมให้ลึกซึ้งแล้ว จะพบว่าบาทมีอยู่หลายลักษณะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทตามที่กำหนด (Prescribed Role)

หมายถึง บทบาทที่สังคม หรือกลุ่ม หรือองค์กรกำหนดไว้ว่าเป็นรูปแบบของพฤติกรรมประจำตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม กลุ่มหรือองค์กรนั้นๆ เช่น ข้อกำหนดที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการ เป็นต้น

2. บทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง (Expected Role)

หมายถึง บทบาทหรือรูปแบบของพฤติกรรมที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งจะถือปฏิบัติตามบทบาทที่ผู้รับความคาดหวังนี้มักจะสอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด ในบางครั้งบทบาทที่ผู้เกี่ยวข้องคาดหวังอาจจะไม่ตรงกับบทบาทที่กำหนดไว้ก็ได้ เพราะคนบางคนอาจมีความคาดหวังมากกว่าหรือน้อยกว่าข้อกำหนดที่ตนได้รับทราบ

3. บทบาทตามความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ในตำแหน่ง (Subjective Role)

หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลผู้อยู่ในตำแหน่งคิด และเชื่อว่าเป็นบทบาทของตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่ เช่น ผู้บังคับบัญชาคิดว่าตนเองมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องสอดคล้องกับบทบาทใส่ใจกับปัญหาส่วนตัวของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น บทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนด และอาจจะตรงหรือไม่ตรงกับบทบาทที่ถูกคาดหวังก็ได้

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role)

หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้อยู่ในตำแหน่งได้ปฏิบัติหรือแสดงออกมาให้เห็น ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบทบาทตามความคิดของตัวผู้อยู่ในตำแหน่ง แต่ก็อาจมีกรณีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมการคาดหวังต่อผู้อื่น ใดๆ ที่บทบาทนั้นไม่ตรงกับบทบาทตามความคิดของตนได้

5. บทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ (Perceived Role)

หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่ผู้อื่นได้รับทราบเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของผู้อยู่ในตำแหน่ง ซึ่งโดยธรรมชาติการรับรู้ที่คนอื่นเราเลือกที่จะรับรู้และอาจมีการรับรู้ที่ผิดพลาดไปจากความเป็นจริงได้ด้วย อิทธิพลจากประสบการณ์และสถานการณ์หลายๆ อย่าง ดังนั้น เมื่อผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งปฏิบัติบทบาท โดยแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่ง ผู้ที่ ได้พบเห็นอาจรับรู้พฤติกรรมหรือบทบาทนั้นในทางที่แตกต่างกัน และอาจแตกต่างไปจากบทบาทตามความคิดของผู้อยู่ในตำแหน่งด้วย⁵

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า “บทบาท” เป็นตำแหน่งทางสังคม ซึ่งทุกคนดำรงอยู่ทั้งในด้านการปฏิบัติงานหรือในระบบสังคมทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ซึ่งบทบาทของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป และบทบาทสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2.1.2 ลักษณะของบทบาท

ทิตยา สุวรรณชญ ได้สรุปฐานะตำแหน่งและบทบาทของบุคคลทางสังคมไว้ ดังนี้คือ

1. มีฐานะตำแหน่งอยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought-to-be-role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรมชนบทนิยมประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากสังคมกรรม (socialization) ในสังคมนั้นๆ
5. บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่แน่นอนเสมอว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงของคน
6. ครองตำแหน่งนั้น เพราะพฤติกรรมจริงๆ นั้น เป็นผลของปฏิกริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นกับบุคลิกภาพของตนเอง บุคลิกภาพของผู้ที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม⁶

⁵สงวนศรี วิรัชชัย, จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, 2537), หน้า 27.

⁶ทิตยา สุวรรณชญ, ความคาดหวังบทบาทของการพัฒนาคณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2540), หน้า 23.

ในสังคมมนุษย์ทุกคนกำลังแสดงบทบาทอยู่ตลอดเวลา เช่น บางคนแสดงบทบาทเป็นพ่อแม่ ครูและบทบาทอื่นๆ อีกมากมาย เป็นการแสดงพฤติกรรมของบทบาทที่แตกต่างกันตามตำแหน่งที่แตกต่างกัน

2.1.3 องค์ประกอบของบทบาท

พีชนี วรกวิน กล่าวว่า บทบาทที่มีผลต่อพฤติกรรมจะมีองค์ประกอบอยู่ 3 ลักษณะคือ

1. ส่วนประกอบที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน (Pivotal attributes)

ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่กฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้กระทำหรือปฏิบัติถ้าบุคคลที่สวมบทบาทตามตำแหน่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่ปรากฏอย่างชัดเจน ก็ถือว่าบุคคลนั้นไม่ได้แสดงบทบาทในตำแหน่งนั้น

2. ส่วนประกอบที่ส่งเสริมบทบาท (Peripheral attributes)

ได้แก่ บทบาทที่แม้จะขาดหายไปหรือมิได้แสดงบทบาทนี้ก็ไม่ทำให้บทบาทที่ต้องการแสดงผิดไป

3. ส่วนประกอบที่มีผลสำคัญต่อบทบาทและจะขาดมิได้ (Required attributes)

ได้แก่ ส่วนของบทบาทที่สำคัญ ถ้าขาดส่วนนี้แล้วจะทำให้บทบาทตำแหน่งผิดไป⁷

จากความหมาย แนวคิด ลักษณะและองค์ประกอบของบทบาท หากนำประเด็นดังกล่าวมาพิจารณาถึงบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งเป็นตัวแทนของประชาชนและเป็นตัวแทนของทางราชการ มีประเด็นที่น่าจะนำมาพิจารณา 2 ประการ คือ

ประการแรก กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพและตำแหน่งที่ตนดำรงอยู่น้อยแค่ไหน

ประการที่สอง บทบาทหน้าที่ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ได้กระทำจริงอยู่ตามกฎหมายกับบทบาทที่ประชาชนคาดหวังหรือบทบาทที่ควรจะเป็นในอนาคตสอดคล้องกันหรือไม่

ซึ่งประเด็นปัญหาทั้งสองประการมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะหากกำนันผู้ใหญ่บ้าน ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนดำรงอยู่ หรือมีการปฏิบัติหน้าที่ไม่สอดคล้องกับบทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทที่พึงประสงค์ของประชาชน ก็จะก่อให้เกิดความเบื้อหน่ายขาดศรัทธา และการต่อต้านจากประชาชน จนทำให้การปฏิบัติหน้าที่ประสบความล้มเหลวในที่สุด ซึ่งในประเด็นปัญหานี้ผู้ศึกษาจะได้ทำการแสวงหาคำตอบจากปรากฏการณ์จริงและนำเสนอต่อไป

⁷พีชนี วรกวิน, มนุษย์กับสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์, 2543), หน้า 5.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน

2.2.1 กำนันผู้ใหญ่บ้าน

อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านในฐานะเป็นหัวหน้าของราษฎรในหมู่บ้านของคนที่อำนาจหน้าที่ป้องกันภัยของลูกบ้านตามสมควรแก่เหตุการณ์ มีหน้าที่ประสานงานกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านข้างเคียงเพื่อป้องกันเหตุร้ายส่วนรวมของหมู่บ้านควบาและนำลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมาย และเป็นผู้นำราษฎรในการวางแนวทางในการป้องกันภัยต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับราษฎรในหมู่บ้านไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติ ภัยจากมนุษย์หรืออุบัติเหตุที่มีมาเป็นส่วนรวม

2. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการเกี่ยวกับความอาญา คือ เมื่อทราบข่าวว่า มีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตนหรือหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับและแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านข้างเคียงทราบ หรือกรณีที่ตรวจพบของกลางที่ผู้กระทำความผิดกฎหมายมีอยู่ หรือสงสัยว่าสิ่งของนั้นจะได้มา โดยการกระทำความผิดก็เป็นหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องนำส่งให้กับทางราชการ นอกจากนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ยังเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณา ความอาญา มีหน้าที่ในการสืบสวนคดีอาญาในท้องที่ตำบลตำบลหมู่บ้านที่ตนปกครอง เพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด และมีหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดตามที่มีหมาย หรือคำสั่งของทางราชการ ในเขตหมู่บ้านที่ตนรับผิดชอบหรือค้นในที่รโหฐาน เมื่อมีหมายค้น

3. ด้านงานทะเบียน

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียน คือ การจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้านและแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องอยู่เสมอ ถ้ามีคนแปลกหน้านอกสำมะโนครัวเข้ามาในหมู่บ้านจะต้องได้ถามให้รู้จักตัว และเหตุการณ์ที่มาอาศัย และให้การสงเคราะห์ตามสมควร รวมทั้งจัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

4. ด้านการพัฒนาตำบลและการส่งเสริมอาชีพราษฎร

กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพของราษฎร โดยมีอำนาจหน้าที่ในการเป็นผู้ดูแล และรักษาสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์ของแผ่นดินเป็นผู้ตรวจสอบที่ดินอันเป็นของสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สงวนไว้สำหรับประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและยังรวมถึงหน้าที่ในการ

ประสานงานกับข้าราชการพ่อค้าประชาชน เพื่อทำการพัฒนาที่สาธารณะ โดยการขุดคูทำถนน ปลุกต้นไม้ พัฒนาให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสนามกีฬาของตำบลหมู่บ้าน และแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน

นอกจากนี้ ผู้ใหญ่บ้านจะมีบทบาทหน้าที่ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับ นอกเหนือจากพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2547 แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายว่าด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ กฎหมายทะเบียนราษฎร และอื่นๆ อีกมากมาย⁸

2.2.2 บทบาทตามกฎหมายสำคัญอื่นๆ

นอกจากนี้ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยังมีอำนาจหน้าที่ตามที่ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่นๆ อีกหลายฉบับ ได้แก่

1. ทะเบียนราษฎร

ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และระเบียบสำนักงานกลางทะเบียนราษฎรกรมการปกครอง ผู้ใหญ่บ้านเป็นนายทะเบียนผู้รับแจ้ง กรณีมีตนเกิด คนตาย ย้ายที่อยู่หรือปลูกสร้างบ้าน เมื่อรับเรื่องจากราษฎรแล้วต้องส่งต่อปลัดอำเภอผู้เป็นนายทะเบียนตำบล ณ สำนักงานทะเบียนอำเภอ

2. บัตรประจำตัวประชาชน

ตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน โดยแจ้งให้ราษฎรผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุครบ 15 ปี บริบูรณ์ ไปยื่นคำร้องขอมีบัตรประจำตัวประชาชน (บ.ป.1) ณ ที่ว่าการอำเภอภายใน 90 วัน นับตั้งแต่วันที่ มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ โดยให้ผู้ยื่นคำขอทำบัตรนำหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้าน (ท.ร.14) ฉบับเจ้าบ้าน ไปด้วย

3. ทะเบียนครอบครัว

ตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัวซึ่งมี 7 ประเภท คือ

- 1) ทะเบียนสมรส
- 2) ทะเบียนหย่า
- 3) ทะเบียนรับรองบุตร
- 4) ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
- 5) ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม
- 6) ทะเบียนบันทึกฐานะภรรยา
- 7) ทะเบียนบันทึกฐานะแห่งครอบครัว

⁸กรมการปกครอง, คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาสมัครฯ ดินแดน, 2545), หน้า ก.

ผู้ใหญ่บ้านอาจจะต้องเป็นพยานบุคคลที่ประสงค์จะขอจดทะเบียนเหล่านี้ โดยแนะนำให้ไปติดต่อยังอำเภอ

4. ทะเบียนอาวุธปืน

ตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 การทำ ซื่อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนอาวุธปืนท้องที่ และผู้ใหญ่บ้านอาจเป็นผู้ให้คำรับรองเกี่ยวกับความประพฤติ และหลักฐานของผู้ขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนว่ามีคุณสมบัติและความจำเป็นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือไม่ เช่น ไม่เป็นบุคคลซึ่งต้องโทษจำคุกตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายว่าด้วยอาวุธ ฯลฯ ในฐานะความผิดที่ระบุไว้ ไม่เป็นบุคคลซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ ไม่เป็นผู้ซึ่งไม่มีอาชีพและรายได้ ไม่เป็นผู้ที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และเป็นผู้มีภูมิฐานะและมีชื่อในทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในท้องที่ที่ขออนุญาตไม่น้อยกว่า 6 เดือน เป็นต้น

5. ทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ มัสยิดอิสลาม โบสถ์คริสต์ และศาลเจ้า

6. การรับราชการทหาร

ดำเนินการตาม พระราชบัญญัติ รับราชการทหาร พ.ศ.2497 โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะต้องนำประกาศของนายอำเภอแจ้งให้ชายสัญชาติไทยที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 18 ไปลงบัญชีทหารกองเกิน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่และต้องนำประกาศของนายอำเภอไปแจ้งให้ทหารกองเกินที่มีอายุย่างเข้าปีที่ 21 ในพุทธศักราชนั้น ไปแสดงตนเพื่อรับหมายเรียก ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ (แผนกสถิติอำเภอ) ตลอดทั้งนำราษฎรไปแสดงตนเพื่อคัดเลือกทหาร ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสถานที่ที่ทางราชการกำหนด เป็นต้น

อนึ่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ช่วยราชการทหารทั้งในเวลาปกติ (เฉพาะการเกณฑ์เพื่อการฝึกการสนามที่จำต้องมีพลเรือนเข้าร่วมและการเกณฑ์ในเวลาไม่ปกติกล่าวคือ ประเทศอยู่ในภาวะการรบหรือการสงครามหรือที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและในเขตที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก

7. การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 โดยทำหน้าที่การเตือนภัย จัดสถานที่หลบภัย อพยพประชาชนออกจากที่อันตราย ให้ความรู้แก่ประชาชน ป้องกันอัคคีภัย การติดต่อสื่อสาร การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เจ้าหน้าที่ระวังภัย การรักษาความสงบเรียบร้อย การอนามัย และการรักษาพยาบาล การสวัสดิการยามฉุกเฉิน การวิศวกรรม การขนส่ง การพร่างและควบคุมแสงไฟ การจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านต้องร่วมกับทางอำเภอรวบรวมกลุ่มประชาชนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจัดตั้งและฝึกอบรมเพื่อสนับสนุนการ

ปฏิบัติของทางราชการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2531 เป็นต้น

8. ตามประมวลกฎหมายอาญา

ผู้ใหญ่บ้านเมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมาย หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันให้ทราบ หรือถ้าเกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียงต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นให้ทราบหรือเมื่อตรวจพบของกลางเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้นำส่งกำนัน นอกจากนี้ผู้ใหญ่บ้านยังมีอำนาจหน้าที่จับกุมผู้กระทำความผิด หรือจัดการให้เป็นไปตามหมายจับหรือหมายค้น (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง เมื่อกระทำการตามอำนาจหน้าที่ที่กระทำความผิด ย่อมมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการทำให้ได้รับโทษหนักขึ้น อันได้แก่ความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามกฎหมายอาญา เป็นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในเขตตำบลหรือหมู่บ้านที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 จึงเป็น “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

9. ประมวลกฎหมายที่ดิน

ผู้ใหญ่บ้านอาจได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานที่ดินในรังวัดที่ดินออกหนังสือสำคัญ (นส.) หรือ โฉนด หรือการแบ่งออก โอน หรือ ขาย ที่ดิน ซึ่งในการนี้อาจได้รับค่าป่วยการจากทางราชการ (กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ 32 พ.ศ.2522) ออกตามความให้ใช้พระราชบัญญัติกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ด้วย

10. กฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำตำบล (คชก.ตำบล) โดยตำแหน่ง

11. กฎหมาย ว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน

ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อาจได้รับมอบหมายจากนายอำเภอ (ซึ่งเป็นอนุกรรมการปฏิรูปที่ดินระดับจังหวัด) ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน

12. กฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อการเกษตร

นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ อำเภอท้องที่ที่มีการจัดรูปที่ดินเป็นคณะกรรมการจัดรูปที่ดินจังหวัด อาจมอบหมายให้กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือในการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดรูปที่ดินได้

13. กฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

ตำบล หมู่บ้านใดซึ่งอยู่ในเขตนิคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้มีส่วนช่วยเหลือคณะกรรมการนิคม ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนิคม และยังคงมีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 และกฎหมายอื่นๆ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ไว้ทุกประการ

14. กฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

เนื่องจากที่ราชพัสดุเป็นที่ดินที่สงวนไว้เพื่อใช้ในราชการกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงต้องมีส่วนช่วยเหลือทางราชการดูแลบำรุงรักษาที่ราชพัสดุดังกล่าว เพราะในอนาคตทางราชการมีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ต่างๆ เช่น การสร้างโรงเรียน ศูนย์ราชการประจำตำบล สถานีอนามัยตำบล เป็นต้น

15. กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 5 พฤษภาคม 2526 มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไข หรือถอนสิ่งที่เป็นอันตรายต่อป่าหรือทำให้ป่าเสื่อมสภาพหากไม่ปฏิบัติตามก็หรือทำลาย แก้ไขได้ ทั้งนี้ ได้มีอำนาจและหน้าที่ได้ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

16. กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ 5 กันยายน 2525 มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายนี้ รวมทั้งตรวจสอบการอนุญาตต่างๆ ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ

17. กฎหมายว่าด้วยชลประทานราษฎร

โดยนายอำเภอมีอำนาจตั้งบุคคลที่สมควรตามความเห็นชอบของราษฎรส่วนมากที่ได้รับประโยชน์ในเขตการชลประทานเป็นหัวหน้าชลประทานหรือเป็นผู้ช่วยตามจำนวนที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจถอดถอนบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อราษฎรส่วนมากเห็นสมควร

18. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการใช้น้ำ และการบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ขนาด เล็ก พ.ศ.2525

19. กฎหมายว่าด้วยการค้าข้าว

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ปลัดอำเภอ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศแต่งตั้งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

20. กฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการส่วนจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

21. กฎหมายว่าด้วยมาตราชั่ง ตวง วัด

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนและเกษตรกร จึงควรสอดส่องดูแลเมื่อพบว่าผู้ใดกระทำผิดหรือมีเหตุควรสงสัยว่า ผู้ใดกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับมาตราชั่ง ตวง วัด ควรแจ้งอำเภอทราบเพื่อดำเนินการตามกฎหมาย

22. กฎหมายว่าด้วยโรงงาน

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายจากนายอำเภอให้ช่วยสอดส่องดูแลโรงงาน อาคารสถานที่ หรือยานพาหนะ ที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่สองแรงม้าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่เจ็ดคนขึ้นไป โดยใช้เครื่องจักรหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากการตั้ง โรงงานการประกอบกิจการ โรงงาน การขยายโรงงานต้องได้ใบอนุญาต และผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงงานมีหน้าที่รักษาโรงงานและเครื่องจักร ให้มั่นคงแข็งแรง และมีสภาพปลอดภัยอยู่เสมอ มีเครื่องดับเพลิงทางออกฉุกเฉิน จัดโรงงานให้ถูกต้องตามสุขลักษณะอนามัย มีการกำจัดสิ่ง ปรากฏการระบายน้ำทิ้ง มีแสงสว่างเพียงพอแก่การทำงานมีเครื่องมือใน การปฐมพยาบาล

23. กฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิง และกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาจได้รับมอบหมายจากนายอำเภอให้ช่วยดูแลเกี่ยวกับการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งผู้ค้าน้ำมัน โดยจัดตั้งเป็นสถานบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทบราคาสถานที่ที่รับอนุญาตให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงต้องมีป้ายตามชนิดและขนาดซึ่งเจ้าพนักงาน ใดกำหนดให้แสดงไว้ ณ ที่ที่เห็นได้ง่าย ป้ายนั้นให้มีคำว่า สถานที่รับอนุญาตเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใบอนุญาตเลขที่ ใบอนุญาตมีกำหนด 1 ปี หหมดอายุวันที่ 31 เดือนธันวาคม ของทุกปี

24. กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อม หากพบการกระทำอันใด จะทำให้คุณภาพแวดล้อมมีผลเสียหาย ควรรายงานให้อำเภอ หรือสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข

25. บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508

26. กฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ

กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หากพบ โรคติดต่อเกิดขึ้น หรือสงสัยว่า ได้มี โรคติดต่อเกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้านต้องรีบแจ้งให้ทางราชการทราบเพื่อดำเนินการป้องกันมิให้โรคระบาดดังกล่าวลุกลามต่อไป

27. ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

ถ้าสัตว์อื่นได้แก่ ช้าง ม้า โค กระบือ ลา ล่อ แพะ แกะ สุนัข แมว กระต่าย ลิง ชะนี และสัตว์ปีก จำพวก นก ไก่ เป็ด ห่าน เปวหรือตาย โดยรู้หรือสงสัยว่าโรคระบาดให้ผู้อยู่บ้าน แนะนำเจ้าของสัตว์ แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นได้แก่ ปลุสัตว์ สารวัตรของกรมปลุสัตว์ สัตว์แพทย์ท้องที่ ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาสัตว์ป่วยหรือตาย และให้เจ้าของสัตว์ควบคุมสัตว์ป่วยทั้งหมดไว้ภายในบริเวณที่สัตว์นั้นอยู่ ถ้าสัตว์ตายห้ามมิให้เคลื่อนย้ายชำแหละ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่อาจตรวจสัตว์นั้นภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาสัตว์ตายให้เจ้าของสัตว์ซากสัตว์นั้นได้ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร ให้พุนดินกลบ หลุมระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร อีกด้วย

28. กฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์

กำนัน ผู้อยู่บ้าน จึงมีหน้าที่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการสอดส่องดูแลและนํารายชื่อผู้ที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับสัตว์ข้างต้นให้ปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด

29. กฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

ให้อำนาจนายอำเภอเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งกำนัน ผู้อยู่บ้าน อาจได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวด้วย

30. กฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข

ได้บัญญัติให้นายอำเภอปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายกำนัน ผู้อยู่บ้าน เจ้าของท้องที่จะต้องแจ้งรายการดำเนินการตามกฎหมาย

31. กฎหมายว่าด้วยทางหลวง

การก่อสร้างทางและปรับปรุงรักษาทางที่ได้ก่อสร้างไปแล้วนอกเขตเทศบาล สุขาภิบาล เพื่อเชื่อมต่อบริเวณตำบล หมู่บ้าน มีหน่วยงานรับผิดชอบ 3 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการปกครองรับผิดชอบงานธุรการและการจัดสรรงบประมาณ กรมโยธาธิการรับผิดชอบงานวิชาการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดรับผิดชอบการดำเนินการก่อสร้างทางปรับปรุงรักษาทาง กำนัน ผู้อยู่บ้าน ในฐานะเจ้าพนักงานท้องที่ จะต้องดูแลประสานและรับผิดชอบ

32. ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.2530

เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างราษฎรตำบล หมู่บ้าน กำนัน ผู้อยู่บ้านควรหาทางระงับข้อพิพาทให้ยุติลงโดยเร็ว เพื่อจัดปัญหาความขัดแย้ง และก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในตำบลหมู่บ้าน อันจะเอื้ออำนวยต่อการปกครองและพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ถึงแม้ว่าตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่จะมีได้กำหนดให้กำนัน ผู้อยู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ในการประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎร แต่เนื่องจากกำนัน ผู้อยู่บ้านเป็นผู้นำในตำบล หมู่บ้าน ได้รับความเคารพเชื่อถือไว้วางใจจาก

ราษฎรให้ทำหน้าที่ใกล้เคียง ข้อพิพาทในตำบลหมู่บ้านมาโดยตลอด การประนีประนอมข้อพิพาทระหว่างราษฎรจึงเป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน⁹

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดมากมาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะทำหน้าที่ดังกล่าวได้สำเร็จ จะต้องอาศัยความเป็นผู้นำ การประสานงานที่ดี รู้กฎหมายและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องจึงจะปกครองลูกบ้าน และบริหารราชการบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี

2.2.3 อำนาจหน้าที่อื่นๆ ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ไม่ได้กำหนดเป็นกฎหมาย

นอกจากอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้านก็ยังมีอำนาจหน้าที่อื่นๆ ที่มีได้บัญญัติเป็นกฎหมาย เป็นอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถานะความเป็นผู้นำชุมชนตามธรรมชาติ ไม่ใช่หน้าที่ที่มีลักษณะเป็นทางการ แต่เป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติด้วยความเคยชินและได้รับการยอมรับโดยทั่วไปจากราษฎร อำนาจหน้าที่เหล่านั้นได้แก่

การชำระคดีความ ในชนบทที่อยู่ห่างไกลนั้น ผู้นำชุมชน โดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้านมักเป็นที่เคารพเชื่อถือของคนในท้องถิ่น เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นความแ่งหรือความอาญา หรือไม่ว่าจะเป็นเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ ในขั้นต้นก็มักจะนำความมาให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านชำระความให้แทบทุกคดีไป การใกล้เคียงชำระคดีความในลักษณะเช่นนี้ไม่มีกฎหมายรองรับ จึงไม่มีการบังคับว่าคู่กรณีจะต้องปฏิบัติตาม ถ้าเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายก็จะเลิกแล้วกันไป แต่ถ้ายังไม่เป็นที่พอใจก็ดำเนินความต่อไปกันเองยังโรงศาล ซึ่งส่วนใหญ่ชาวบ้านก็ไม่นิยมให้เรื่องไปถึงโรงถึงศาล เพราะมีไม่ความสะดวกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นเงินทองและเวลาที่ต้องไปให้การที่ศาล ชาวบ้านจึงมักจะประนีประนอมยอมความตามการไกล่เกลี่ยและชำระความของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

นอกจากนี้ก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับงานสังคมและพิธีกรรมต่างๆ ในชุมชน ดังเช่น การเป็นประธานหรือหัวหน้าในพิธีการ งานประเพณี งานบุญและงานสังคมต่างๆ อาจกล่าวได้ว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในกฎหมายอีกมากมาย ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของประชาชนทุกด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น งานสังคมสงเคราะห์ แต่งงาน หย่าร้าง งานบวช ฯลฯ ล้วนแต่มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งสิ้น

จากอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านทั้งตามที่กฎหมายกำหนดและมีได้มีกฎหมายกำหนด จะเห็นได้ว่า ในระยะเวลากว่า 80 ปี ที่ผ่านมากำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องที่เพิ่มขึ้นมากมาย ทั้งในฐานะเจ้าพนักงานปกครองของรัฐประเภทหนึ่ง ที่เป็นตัวแทนของทางราชการในการบริหารงานต่างๆ มิใช่เป็นตัวแทนของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยตามสาย

⁹ กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2535), หน้า 28.

การบังคับบัญชาเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวแทนของทุกกระทรวง ทบวง กรม ที่เข้าไปปฏิบัติงานในท้องที่ ระดับตำบลหมู่บ้านอีกด้วย และอีกฐานะหนึ่งก็คือ ฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนประชาชนในเรื่องต่างๆ สำหรับบทบาทที่กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแสดงในฐานะที่เป็นทั้งตัวแทนของรัฐและตัวแทนของประชาชน มีดังนี้ การแสดงบทบาทในการตอบสนองงานของรัฐ ในฐานะที่เป็นตัวแทนของทางราชการ ได้แก่

1. การประชาสัมพันธ์

กำนันผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่รับเอาข้อราชการต่างๆ จากส่วนกลางโดยการเข้าประชุมรับทราบจากอำเภอประมาณเดือนละหนึ่งครั้ง ถ้ามีราชการเร่งด่วนอาจมีการเรียกประชุมเป็นกรณีพิเศษ การประชุมที่อำเภอนั้นนายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ จะเป็นผู้ชี้แจงข้อราชการในส่วนของตนที่เกี่ยวข้องกับประชาชนหรือต้องการให้ประชาชนได้รับทราบ หลังจากนั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านต้องนำเอาไปชี้แจงให้ราษฎรในตำบลและหมู่บ้านทราบ และถ้ามีแผ่นประกาศของทางราชการก็ต้องนำมาปิดประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกันด้วย

2. การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ประชาชนในชนบทมักประสบปัญหาในการติดต่อกับส่วนราชการต่างๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ราษฎรมักจะไม่รู้ระเบียบปฏิบัติทางราชการจึงทำให้เสียเวลาในการติดต่อและเดินทาง กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นผู้ดำเนินการกิจธุระให้แก่ประชาชนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

กล่าวคือ เมื่อทางราชการร้องขอความช่วยเหลือในการทำงานที่จะต้องปฏิบัติในท้องที่ กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องเข้าช่วยเหลือทันทีเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เช่นช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการสำรวจจำนวนคนอยู่อาศัยในครอบครัว หรือช่วยเหลือจัดหาสถานที่สำหรับใช้เป็นคูหาเลือกตั้ง เป็นต้น

4. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ

อันได้แก่ ทรัพย์สินประเภทสาธารณสมบัติที่เป็นสมบัติส่วนรวมสร้างขึ้น โดยงบประมาณแผ่นดิน เช่น ถนน สะพาน อ่างเก็บน้ำ ทรัพย์สินเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการรับผิดชอบของหน่วยราชการต่างกัน แต่กำนันผู้ใหญ่บ้านในฐานะเป็นตัวแทนของทางราชการจะต้องเอาใจใส่ดูแลแทน ถ้ามีเหตุการณ์อันใดจะทำให้เกิดการเสียหายแล้วจะต้องป้องกันและจับกุมผู้กระทำความผิดและรายงานให้ทางอำเภอทราบ

5. เป็นแหล่งข่าวของทางราชการ

เมื่อมีเหตุการณ์ใดๆ อันมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น การเกิดโรคระบาด กำนันผู้ใหญ่บ้านต้องแจ้งให้อำเภอทราบโดยด่วนที่สุด นอกจากนี้แล้วจะต้องคอยสอดส่องดูแลความ

เคลื่อนไหวต่างๆ ในท้องที่อันเป็นความผิดกฎหมายหรือเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงในลักษณะต่างๆ¹⁰

2.2.4 ความหมายของผู้นำ

อริสโตเติล (Aristotle) นักปราชญ์ชาวกรีกได้กล่าวไว้ว่า “มนุษย์เป็นสัตว์สังคม” มีการดำรงชีวิตกันเป็นหมู่ เป็นกลุ่ม เป็นชุมชน หรือเป็นสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายทั้งในด้านความรู้สึนึกคิด ความต้องการ ความรู้และทักษะ ตลอดจนมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน ทำให้มนุษย์มักจะมีปัญหาหารือระหว่างกัน หากแต่มนุษย์ จำเป็นต้องทำงานประสานกันให้ได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อยู่ร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและบรรลุถึงความต้องการโดยรวม ก็ต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจระหว่างกันเป็นสำคัญซึ่งเครื่องมือและสื่อที่สำคัญอย่างหนึ่งในการช่วยประสานนั้น ได้แก่ ผู้นำ ซึ่งมีนักวิชาการ และนักพัฒนา ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้¹¹

จิรพรรณ กาญจนจิตรรา ได้กล่าวถึงความหมายของผู้นำไว้ว่า ผู้นำคือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันเป็นที่ต้องการในการดำเนินงานของกลุ่มและสามารถใช้ความรู้ที่ช่วยให้อำนาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง¹²

กิติ ตย์คานนท์ ได้ให้ความหมายของผู้นำ ไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และนำบุคคลเหล่านั้นไป โดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อถืออย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้นอย่างจริงจัง¹³

ชนพร คล้ายกัน ได้ให้ความหมายของผู้นำ ไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่นในชุมชน และมีบทบาทสำคัญในการนำชุมชนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย และสามารถทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จเร็วขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมและได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในชุมชนด้วย¹⁴

¹⁰ กรมการปกครอง, มือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2536), หน้า 13-15.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

¹² จิรพรรณ กาญจนจิตรรา, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 47.

¹³ กิติ ตย์คานนท์, นักบริหารทันสมัย, (กรุงเทพมหานคร : บัดเตอร์ฟลาย, 2532), หน้า 21.

¹⁴ ชนพร คล้ายกัน, “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2540, หน้า 15.

สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ ได้ให้ความหมายของผู้นำ ซึ่งสามารถสรุปเป็นสาระสำคัญได้

2 ประการ คือ

1. ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพล สามารถทำให้ผู้คนติดตาม

สามารถทำให้ผู้คนติดตามหรือทำตามในสิ่งที่ผู้นำพยายามจะนำไปทำ ขาดซึ่งอิทธิพลที่สามารถทำให้คนติดตาม ภาวะผู้นำก็ไร้ความหมาย การติดตามนั้นมิได้หมายความว่าทำกันในเฉพาะขณะที่ผู้นำนั้นๆ มีอำนาจอยู่ สามารถทำให้ผู้คนเกรงกลัว จึงติดตามทำตามในสิ่งที่ผู้นำสั่งให้ทำ แต่แม้ว่าผู้นำนั้นๆ ไม่ได้อยู่ในอำนาจแล้ว ผู้คนก็ยังติดตามในสิ่งที่ผู้นำเหล่านั้นพูดไว้ หรือปฏิบัติไว้เป็นแบบอย่าง

2. ผู้นำ คือ ผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ “ผล” สำเร็จที่ดี

ผลสำเร็จเป็นสิ่งที่วัดผลของภาวะผู้นำ ไม่จำเป็นต้องเป็น “อาการนำ” ที่เห็นได้ด้วยตา แต่เป็นผลสำเร็จที่เกิดจากภาวะการนำจริงๆ ผู้นำที่แท้จริงอาจจะไม่ใช่ผู้นำที่อยู่ในตำแหน่ง มีชื่อเสียงอย่างที่คนทั่วไปมองเห็น รู้จัก แต่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้จริงๆ โดยทั่วไปไม่มีความรู้สึกที่ผู้นำดังกล่าวกำลังแสดงอาการนำอยู่อย่างที่เรียกว่า เป็น “ผู้นำที่ไม่ได้นำ” ดังนั้นในความหมายนี้ ภาวะผู้นำจึงวัดกันด้วยผลที่เกิดจากการนำ ไม่ได้วัดกันด้วยตำแหน่งหรืออาการที่ได้แสดงว่ากำลังนำอยู่¹⁵

ปรีชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้สรุปความหมายของคำว่า ผู้นำไว้ 2 ประการ คือ

1. ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลเหนือคนอื่นๆ สามารถทำให้คนอื่นอยากติดตามและให้ความเคารพนับถือ เชื่อใจ และให้ความร่วมมือในการทำงานต่างๆ

2. ผู้นำ คือ ผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ผลสำเร็จที่ดีหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้¹⁶

วินัย มนต์ปัญญากุล ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่สามารถมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น โดยได้รับความเคารพนับถือ ความไว้วางใจให้ความร่วมมือ ร่วมใจ เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้¹⁷

¹⁵สงวน นิตยารัมภ์พงศ์, ปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดี, 2541), หน้า 18.

¹⁶ปรีชาติ วลัยเสถียรและคณะ, กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543), หน้า 228.

¹⁷วินัย มนต์ปัญญากุล, “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2544, หน้า 28.

2.2.5 ความหมายของผู้นำชุมชน

ปวีตร์ นวะมะรัตน์ ได้ให้ความหมายผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง บุคคลผู้ช่วยให้กลุ่ม หรือชุมชน ได้มีการตกลงและพยายามหาทางให้ประสบผลสำเร็จในจุดมุ่งหมายที่มุ่งไว้ และเป็นผู้มีอำนาจ หรืออิทธิพลชักจูงผู้อื่นได้¹⁸

วินัย มนต์ปัญญากุล ได้กล่าวถึง ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในอาณาบริเวณหนึ่ง โดยได้รับความเคารพนับถือ ความไว้วางใจจนให้ความร่วมมือร่วมใจ ในการติดต่อสื่อสาร กระทำกิจกรรมและรับผลประโยชน์เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี¹⁹

วรางคณา วงศ์มหาชัย ได้สรุปความหมายของผู้นำว่า หมายถึง ผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาของกลุ่ม โดยอำนวยความสะดวกให้มีการปฏิบัติงานในกลุ่ม โดยแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วและแก้ปัญหาทั้งหลายที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานและพัฒนาการของกลุ่ม²⁰

เรวดี ไชยพาน ได้นิยามความหมายของผู้นำชุมชนว่าบุคคลที่คนในชุมชนยกย่องยอมรับนับถือเป็นผู้ที่สามารถชักจูงและก่อให้เกิดแรงศรัทธาในกลุ่มคน เป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาหารือกับผู้อื่น มีความคิดริเริ่มทันต่อเหตุการณ์ยอมรับฟังความคิดเห็นอื่น มีการศึกษาคิด มีแนวความคิดเป็นประชาธิปไตย เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการทำงานให้แก่ชุมชน เป็นบุคคลที่มีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในชุมชน²¹

¹⁸ปวีตร์ นวะมะรัตน์, “บทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทยกัมพูชา”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), 2538, หน้า 18.

¹⁹วินัย มนต์ปัญญากุล, “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมือง), 2535, หน้า 31.

²⁰วรางคณา วงศ์มหาชัย, “บทบาทของผู้นำในการพัฒนาองค์กรประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาองค์กรประชาชนระหว่างชุมชนของมูลนิธิพัฒนาอีสาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2535, หน้า 9.

²¹เรวดี ไชยพานเรวดี ไชยพาน, “พฤติกรรมผู้นำที่เป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2523, หน้า 9.

2.2.6 บทบาทของผู้นำชุมชน

วรางคณา วงศ์มหาชัย กล่าวว่าบทบาทหน้าที่ของ ผู้นำท้องถิ่นที่สอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่น หรือการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะควรจะมีดังนี้

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นหรือชุมชน
2. เป็นผู้ริเริ่มแนวคิดใหม่ๆ พร้อมทั้งชี้แนะทางปฏิบัติเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ หรือสิ่งใหม่ๆ นั้นด้วย
3. เป็นผู้ช่วยวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชาวบ้าน
4. เป็นผู้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และสร้างแรงจูงใจเพื่อกระตุ้นเตือนหรือช่วยให้เกิดการกระทำในทางสร้างสรรค์ หรือการพัฒนาให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นหรือชุมชน
5. เป็นผู้รับฟังปัญหาความต้องการ และความคิดเห็นของชาวบ้าน แล้วนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. เป็นผู้ร่วมวางแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน
7. เป็นผู้ร่วมควบคุมหรือกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
8. เป็นผู้ร่วมติดตามและประเมินผลตามแผนที่วางไว้
9. เป็นผู้รายงานหรือเผยแพร่ผลงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง²²

2.2.7 คุณลักษณะของผู้นำชุมชน

วินัย มณีศิลปัญญากุล ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำชุมชนไว้ว่า ผู้นำชุมชนจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้คือ จะต้องเป็นบุคคลที่มีบุคลิกที่ดี มีความคิดริเริ่ม ทันต่อเหตุการณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีการศึกษา ไม่ใช่อำนาจในการทำงาน ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมให้รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจ และทำงานด้วยตนเอง ต้องเป็นบุคคลที่ประชาชนในชุมชนยกย่องนับถือ เป็นผู้ที่สามารถชักจูง และก่อให้เกิดแรงศรัทธาในกลุ่ม เป็นผู้เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา หรือแก่ผู้อื่น²³

²²วรางคณา วงศ์มหาชัย, “บทบาทของผู้นำในการพัฒนาองค์กรประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาองค์กรประชาชนระหว่างชุมชนของมูลนิธิพัฒนาอีสาน”, วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัย, อ้างแล้ว.

²³วินัย มณีศิลปัญญากุล, “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัย, อ้างแล้ว, หน้า 33.

2.2.8 องค์ประกอบของผู้นำชุมชน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้กล่าวโดยสรุปว่าองค์ประกอบของผู้นำชุมชน มีดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถอันเป็นคุณสมบัติภายในตัว รวมทั้งมีความสามารถที่จะใช้ความรู้ที่
ด้วย

2. มีผู้ตามที่ดี
3. มีจุดหมายในการทำงาน
4. ต้องมีหลักการและวิธีการเพื่อการทำงานให้บรรลุจุดหมายที่วางไว้
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
6. มีสถานการณ์ให้ได้ใช้ความสามารถของตน²⁴

วินัย มนต์ปัญญากุล ได้สรุปองค์ประกอบของผู้นำชุมชน ไว้ว่า ควรประกอบด้วย ตัวผู้นำที่มีความรู้และทักษะ มีผู้ตามที่ดี มีจุดหมายในการปฏิบัติงาน มีหลักการและวิธีการดำเนินงานให้บรรลุจุดหมายที่ได้วางไว้ มีสถานการณ์ที่ทำให้ต้องใช้ความสามารถและมีความตั้งใจในการดำเนินงาน²⁵

2.2.9 ประเภทของผู้นำชุมชน

การแบ่งประเภทของผู้นำชุมชนที่นิยม มักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู ประธานการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนายกเทศมนตรี คณะกรรมการและผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ชุมชนให้ความเคารพนับถือ ผู้มีความรู้ดี ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ข้าราชการบำนาญ ผู้นำกลุ่มสตรี หรือพระภิกษุ ดังที่นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงประเภทของผู้นำชุมชนไว้ดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้แบ่งผู้นำชุมชนออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ
ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการพัฒนาตำบล
2. ผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ
ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ ผู้ที่มีความรู้ดี ผู้ที่มีฐานะดีข้าราชการบำนาญ เป็นต้น²⁶

²⁴ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ, กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 229.

²⁵วินัย มนต์ปัญญากุล, “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัย, อ่างแล้ว, หน้า 33.

²⁶สัญญา สัญญาวิวัฒน์, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 208.

จิรพรรณ กาญจนะจิตรา ได้แบ่งประเภทผู้นำในชนบทเป็น 2 ประเภท

1. ผู้นำเป็นทางการ (formal leadership)

ได้แก่ ผู้มีอำนาจหน้าที่ (Authority) โดยได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้งจากทางราชการ โดยหน่วยงานของทางราชการต่างๆ เป็นผู้เข้าไปดำเนินการคัดเลือกและแต่งตั้ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

1.2 คณะกรรมการต่างๆ ของชุมชน

เช่น กลุ่มชาวนา คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล ตลอดจนข้าราชการ ประเภทต่างๆ รวมทั้ง พัฒนาการผู้นำประเภทนี้มีตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ทางราชการค้ำจุนอยู่และประชาชนก็ตระหนักดีในฐานะของการเป็นผู้นำ ตำแหน่งเหล่านี้เป็นได้โดยการเลือกตั้ง แต่งตั้ง และประกาศอย่างเป็นทางการ

2. ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ (informal leadership)

ผู้นำชนิดนี้ เกิดจากการสังสรรค์ของชาวบ้านอย่างไม่เป็นทางการ มาเป็นเวลานาน ลักษณะของกลุ่มในหมู่บ้าน เป็นกลุ่มแบบปฐมภูมิ จึงเพิ่มความใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวในระหว่างชาวบ้านด้วยตนเอง และผลที่ตามมาคือ ได้มีการพัฒนาของกลุ่มแบบไม่เป็นทางการเกิดขึ้น แต่ละกลุ่มเหล่านี้ก็จะมีศูนย์กลางอยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้ซึ่งได้กลายเป็นผู้นำแบบไม่เป็นทางการในหมู่บ้านนั้น ได้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือสมาชิกที่อาวุโสที่สุดของครอบครัวขยาย อดีตพระภิกษุ สามเณร ชาวบ้านที่มีฐานะมั่งคั่ง สมาชิกที่มีชื่อเสียงของกลุ่มต่างๆ และผู้ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษจนได้รับการยกย่องมีความเชี่ยวชาญในอาชีพที่ตนทำอยู่ เช่น หมอแผนโบราณ ผู้นำแบบไม่เป็นทางการเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อชาวบ้านมาก ชาวบ้านจะให้ความเคารพยกย่องและให้ความเชื่อถือ ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าวิธีการที่เขาใช้กับชาวบ้านเป็นกันเอง เมื่อมีเรื่องเดือดร้อนก็จะคุยคู่กันบ้าง เพื่อจะได้ช่วยกันหาทางแก้ไข ผู้นำแบบไม่เป็นทางการเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยเชื่อมโยงหรือเป็นตัวประสานกับผู้นำแบบเป็นทางการ เช่น คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล มีความเห็นอกเห็นใจและให้ความช่วยเหลือแก่ชาวบ้านเป็นอย่างดี ผู้นำแบบไม่เป็นทางการจะถ่ายทอดความเดือดร้อนของชาวบ้านให้ผู้นำแบบเป็นทางการ เพื่อช่วยหาหนทางแก้ไขต่อไป²⁷

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้แบ่งประเภทผู้นำชาวบ้านตามเกณฑ์ โดยคำนึงถึงสถาบันทางสังคม ไว้ดังนี้

1. ผู้นำในระบบเศรษฐกิจ

ผู้นำในระบบเศรษฐกิจ มักจะเป็นผู้ที่มีฐานะดีทางด้านเศรษฐกิจ

²⁷ จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, การพัฒนาชุมชน, อ้างแล้ว, หน้า 51.

2. ผู้นำในระบบเครือญาติ

ผู้นำในระบบเครือญาติหรือระบบครอบครัว หรือผู้อาวุโส

3. ผู้นำในระบบการปกครอง

เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากทางการ มีตำแหน่งเป็นทางการในการปกครอง

4. ผู้นำในระบบศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

เป็นผู้ที่มีความสามารถและชาวบ้าน ยอมรับให้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นผู้ที่ยกยุดแล
ช่วยเหลือในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

5. ผู้นำระบบการศึกษา

เช่น ผู้นำที่มีบทบาทในการให้การศึกษาอบรมเด็ก เยาวชนหรือผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน หรือเป็นผู้ที่
สนใจในข่าวคราวทั่วไป และเป็นผู้ที่ถ่ายทอดข่าวสารความรู้ความคิดเห็น ไปสู่ชาวบ้าน บุคคลเหล่านี้มี
ทั้งผู้นำที่เป็นทางการหรือที่ไม่เป็นทางการ

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้เสนอวิธีแบ่งประเภทของผู้นำ โดยแยกตามลักษณะต่างๆ ที่
แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. การแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะการปฏิบัติงาน

การแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะการปฏิบัติงาน ได้แก่

1.1 ผู้นำตามกฎหมาย

1.2 ผู้นำที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว

1.3 ผู้นำในลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์

2. การแบ่งผู้นำตามลักษณะพฤติกรรม

การแบ่งผู้นำตามลักษณะพฤติกรรม ได้แก่

2.1 ผู้นำที่มุ่งแต่งานเป็นสำคัญ

2.2 ผู้นำที่ตระหนักถึงผลงานและความพอใจของทุกฝ่าย

3. การแบ่งผู้นำตามลักษณะการบริหารงาน

การแบ่งผู้นำตามลักษณะการบริหารงาน ได้แก่

3.1 ผู้นำแบบอัตตาศิปปไตย

3.2 ผู้นำแบบเสรี

3.3 ผู้นำแบบประชาธิปไตย

4. การแบ่งผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของเร็ดคิน

การแบ่งผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของเร็ดคิน ได้แก่

4.1 ผู้นำแบบเอาเกณฑ์

4.2 ผู้นำแบบเอางาน

4.3 ผู้นำแบบสัมพันธ์

4.4 ผู้นำแบบประสาน²⁸

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ ได้จัดประเภทของผู้นำได้ดังนี้

1. ผู้นำทางความคิด

1.1 พัฒนาคณแล้วพัฒนาเศรษฐกิจ

โดยใช้หลักอริยสัจ 4 ทุกข์ สมุทัยนิโรธ มรรค เน้นให้ชาวบ้านรู้จักตนเอง รู้จักปัญหา รู้จักลดอบายมุข อยากรู้ตนเอง จนนำไปสู่การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา

1.2 การพึ่งตนเองทางการเกษตร

ด้วยการทำเกษตรผสมผสาน มีความรู้ทางธุรกิจในการซื้อขาย การจัดการ และมีการออมทรัพย์

1.3 การวิเคราะห์ชุมชนและทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาภายในชุมชนในเรื่องต่างๆ ได้ อาทิ แนวคิดเศรษฐกิจในการพึ่งตนเองได้ทั้งในเรื่องการผลิต ทุน และการตลาด

1.4 วิเคราะห์ศักยภาพกลุ่มคนจน

คือ มีกระบวนการวิเคราะห์ระบบชนบททำให้แยกแยะกลุ่มคนในหมู่บ้านได้ คัดเลือกเกษตรกรรายย่อยที่ยากจน และส่งเสริมให้พวกเขาารวมกลุ่มกันทำงาน และกระตุ้นผู้นำให้เกิดขึ้นจนเป็นที่ยอมรับ ทำให้คนจนคลี่คลายปัญหาไปได้มาก และกลายเป็นผู้นำกลุ่มขึ้นมา

1.5 การจัดการศึกษาเพื่อชุมชน

โดยมีกิจกรรมที่ร่วมมือกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. ผู้นำทางด้านศีลธรรม

โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ เริ่มจากการเทศน์สอนกรรมฐานการลดละอบายมุขและประยุกต์กับงานพัฒนา

3. ผู้นำทางด้านอาชีพ เทคนิค การปฏิบัติ

ผู้นำทางด้านอาชีพ เทคนิค การปฏิบัติ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

3.1 ผู้นำที่เน้นหนักการทำกิจกรรมเฉพาะด้าน

เช่น เกษตรผสมผสาน ปศุสัตว์ สับประรด

²⁸ปาริชาติ วลัยเสถียรและคณะ, กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา, อ่างแล้ว, หน้า 231-232.

3.2 ผู้ที่มีกระบวนการทำงานที่ดีกับชาวบ้าน

คือ มีความสัมพันธ์กับชุมชน การจัดประชุม อบรม ศึกษาดูงาน วิเคราะห์ชุมชน จัดอันดับ ปัญหาเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน

4. ผู้นำด้านการพูด

แบบกระตุ้นแรงเร้าทั้งแนวความคิด และการปฏิบัติ การพูดในสิ่งที่ตัวเองทำมาด้วยมือ การพูด อธิบายแบบเรียบง่าย

5. ผู้นำที่สามารถประยุกต์งานราชการกับเป้าหมาย

เพื่อชาวบ้าน ได้ โดยเสนอแผนงานและกิจกรรมเข้าสู่หน่วยราชการได้

7. ผู้นำทางการประสานทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน

การมีบารมีและความสามารถในการระดมทุนภายในชุมชนและภายนอกชุมชน²⁹

ชนพร คล้ายกัน ได้แบ่งประเภทของผู้นำท้องถิ่น ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ผู้นำท้องถิ่นแบบเป็นทางการ

เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการสภาตำบล พัฒนาการ และครู

2. ผู้นำท้องถิ่นแบบไม่เป็นทางการ

เช่น ผู้เฒ่าผู้แก่ พระภิกษุ สามเณร เกษตรกรที่ฐานะมั่งคั่ง และหมอแผนโบราณ³⁰

ปาริชาติ วัลย์เสถียร และคณะ ได้แบ่งประเภทของผู้นำไว้ 8 ลักษณะ ดังนี้

1. การแบ่งตามสถานะในชุมชน

ได้แก่ ผู้นำที่เป็นทางการ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ

2. การแบ่งผู้นำตามความสามารถเฉพาะตัวของผู้นำ

ได้แก่ ผู้นำทางความคิด ผู้นำทางศีลธรรม ผู้นำทางอาชีพ ผู้นำด้านการพูด ผู้นำที่สามารถประยุกต์งานราชการเข้ากับเป้าหมายเพื่อชาวบ้านได้ และผู้นำทางการประสานทรัพยากรภายในและภายนอกชุมชน

3. การแบ่งผู้นำตามลักษณะการปฏิบัติงาน

ได้แก่ ผู้นำตามกฎหมาย ผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะตัว และผู้นำในลักษณะที่เป็นสัญลักษณ์

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 229-230.

³⁰ ชนพร คล้ายกัน, “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, อ่างแล้ว, หน้า 16-17.

4. การแบ่งผู้นำตามลักษณะของพฤติกรรม

ได้แก่ ผู้นำที่มุ่งแต่งานเป็นสำคัญ และผู้นำที่ตระหนักถึงผลงานและความพอใจของทุกฝ่าย

5. การแบ่งผู้นำตามลักษณะการบริหารงาน

ได้แก่ ผู้นำแบบอิตาเลียนโดย ผู้นำแบบเสรี และผู้นำแบบประชาธิปไตย

6. การแบ่งผู้นำตามทฤษฎี 3 มิติของเร็คคิน

ได้แก่ ผู้นำแบบเอาเอมพ์ ผู้นำแบบเองาน ผู้นำแบบสัมพันธ และผู้นำแบบประสาน

7. การแบ่งผู้นำโดยคำนึงถึงสถาบันทางสังคม

ได้แก่ ผู้นำในระบบเศรษฐกิจ ผู้นำในระบบเครือญาติ ผู้นำในระบบการปกครอง ผู้นำในระบบศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม และผู้นำในระบบการศึกษา

8. การแบ่งประเภทผู้นำตามลักษณะของการเกิดผู้นำ

ได้แก่ ผู้นำที่เกิดจากการพัฒนาชุมชน และผู้นำการต่อสู้จากการศึกษาเกี่ยวกับประเภทของผู้นำชุมชน จะพบว่าผู้นำชุมชนจะมี 2 ประเภท ได้แก่ ผู้นำชุมชนที่เป็นทางการ และผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

ได้มีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่าพัฒนาไว้หลายท่าน ดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้ความหมายของการพัฒนา (Development) หมายถึง การมีคุณภาพชีวิต (Quality of Life) ที่ดีขึ้น อาจวัดคุณภาพชีวิตได้หลายแบบ เช่น ทางการศึกษา การเมืองเศรษฐกิจ อนามัย หรือทางจิตใจ มีสิ่งเหล่านี้สูงขึ้นหรือมากขึ้นก็ถือว่ามีพัฒนาสูงขึ้น³¹

สนธยา พลได้ ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผน โครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง³²

นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล ได้ให้ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่นว่า เป็นการใช้ความพยายาม เพื่อดำเนินการพัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองความต้องการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชนในแต่ละชุมชนตามความเป็นจริง โดยใช้ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก ซึ่งความจำเป็น

³¹ สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), หน้า 18.

³² สนธยา พลศรี, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ โอเดียนส โตร์, 2545), หน้า 5.

พื้นฐานเหล่านี้กำหนดขึ้น โดยคำนึงถึงสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาว่าสถานภาพปัจจุบันของประชาชนกลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างไร และคำนึงถึงเกณฑ์ความเป็นไปได้ในทางวิชาการ และภาวการณ์สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ระดับความจำเป็นของตนเอง³³

การพัฒนาสามารถสรุปได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การพัฒนา

คือการเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลง ที่มีการกำหนดทิศทาง (Planned or Directed Change) นั่นคือ การพัฒนามิได้เป็นเรื่องธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ พยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ช้าเร็วอย่างไร ใครจะเป็นผู้พัฒนา และถูกพัฒนา

ประการที่สอง เป้าหมายสุดขยอของการพัฒนาอยู่ที่ คน

คนเป็นทั้งผู้ถูกพัฒนาและ ผู้รับผลของการพัฒนา มองคนเป็นกลุ่ม หรืออยู่ในกลุ่ม ดังนั้นการพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

ประการสุดท้าย เป้าหมายของการพัฒนาคน กลุ่มคน หรือสังคม

คือ ความอยู่ดีกินดี ด้านต่างๆ หรือสภาพสังคมที่ดี ซึ่งรวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจและการเมืองด้วย³⁴ สุทธิ ศรีสุวรรณ ได้กล่าวถึงการพัฒนาท้องถิ่นว่า

1. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรรมวิธีที่มุ่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น

โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชน ในท้องถิ่นและควรจะเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเองด้วย แต่ถ้าประชาชนในท้องถิ่นไม่รู้จักริเริ่ม ก็ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการซึ่งดำเนินการไปด้วยการรวมกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

เพื่อปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น และผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตและเพื่อทำให้ราษฎรมีความสามารถอุทิศตนเอง เพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติได้อย่างเต็มที่

³³ นวลจันทร์ ศักดิ์ธนากุล, “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความจำเป็นพื้นฐาน”, ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2534, 132 หน้า.

³⁴ สัตยญา สัตยญาวิวัฒน์, ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม, อ้างแล้ว, หน้า 3.

3. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง เทคนิคและวิธีดำเนินงาน

โค่นจัดทำเป็น โครงการอันหนึ่งอันเดียวกันในการที่จะส่งเสริมปรับปรุงชุมชนท้องถิ่น โดยพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือจากภายนอกมาร่วมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้าน ในท้องถิ่นเองและพยายามกระตุ้นความคิดริเริ่มจากท้องถิ่นและลักษณะของผู้นำไปด้วยในตัว และถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านนี้ องค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งรวมเอาความมานะพยายามของประชาชนได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งรวมเอาความพยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกัน ในการส่งเสริมสภาพของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติ และเพื่อให้มีส่วนร่วมสนับสนุนความเจริญของประเทศชาติด้วยกรรมวิธีนี้ จึงมีสาระสำคัญ คือ ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความริเริ่มของตนเป็นสำคัญ การกำหนดให้มีหน่วยองค์การรัฐบาลเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิชาการ เพื่อช่วยให้ความริเริ่มการช่วยตนเองและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาท้องถิ่นเป็นขบวนการแห่งการกระทำทางสังคม

ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นๆ ร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำการเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนเองและแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไรและปัญหาาร่วมกันมีอะไรบ้าง แล้วจัดแผนการของกลุ่มและของเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ให้มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาลและที่มีใช้ของรัฐบาลก็ได้ การพัฒนาชุมชนนั้น เพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการกระทำมากกว่าตัวงานที่กระทำจริงๆ เช่น การสร้างถนน โรงพยาบาลหรือโรงเรียนนั้น อาจจะเป็นการพัฒนาชุมชนหรือไม่ใช่ก็ได้

5. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การร่วมกำลังดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน

โดยให้ชุมชนมีความเป็นปึกแผ่นและดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ การทำงานพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น ในขั้นแรกจะต้องอาศัยความร่วมมือกำลังกันของราษฎรในชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ ในการช่วยเหลือตัวเองและร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการด้วย จากหน่วยราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่นๆ การพัฒนาชุมชนเป็น โครงการซึ่งช่วยให้ราษฎร ในหมู่บ้านสามารถยื่นมือออกมากรับเอาบริหารต่างๆ ของรัฐบาลซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญ
การพัฒนาท้องถิ่น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขบวนการที่ใช้ในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น
เป็นส่วนที่มีลักษณะที่เห็น ได้ชัดเจนแตกต่างออกไป โดยประกอบด้วย

6.1 การช่วยตัวเอง

6.2 การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

6.3 การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่นของชุมชนนั้นๆ

เป็นส่วนร่วม

7. การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้

เพื่อเป็นการกระตุ้นช่วยและส่งเสริมประชาชนให้ท้องถิ่นให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้น และเข้า
ร่วมมือในการดำเนินงานปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และเสริมสร้างท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าทั้ง
ในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระดับประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่มุ่งจะชักจูงและส่งเสริมประชาชน

ให้มีความรู้สึกกระตือรือร้น และสนใจที่จะเข้าร่วมมือดำเนินการปรับปรุงการทำการมาหากิน เพื่อ
สร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

9. การพัฒนาท้องถิ่นย่อย

มีผลต่อการมีส่วนร่วมเพราะการที่บุคคลมีความเห็นแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์
ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตนเองเข้าไปพัวพันกับงานส่วนรวม ย่อมมีผลให้การมีส่วน
ร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป³⁵

2.4 สภาพพื้นที่ที่ศึกษา

2.4.1 สภาพทั่วไป

ที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสงอยู่ห่างจากตัวจังหวัดขอนแก่นไปทางทิศตะวันตกเฉียง
เหนือประมาณ 72 กิโลเมตร จากถนนมะลิวัลย์สายขอนแก่น-ชุมแพ โดยมีทางแยกซึ่งหากจากตัวอำเภอ
หนองเรือประมาณ 3 กิโลเมตร ไปทางทิศเหนือเข้าสู่ตัวอำเภอภูเวียง เมื่อถึงตัวอำเภอ ภูเวียงแล้วจะมีทาง
แยกถนนลาดยางหน้า โรงพยาบาลอำเภอภูเวียงไปทางทิศใต้ประมาณ 4 กิโลเมตร

³⁵ สุทธิ ศรีสุวรรณ, "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมุสลิม : ศึกษาเฉพาะ
กรณีตำบลคลองตะเียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา", ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต,
(บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์), 2538, 112 หน้า.

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลเมืองเก่าพัฒนา อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลหนองเสาเล้า อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสงมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 35, 812 ไร่ หรือประมาณ 62 .10 ตารางกิโลเมตร

ลักษณะพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสงมีพื้นที่เป็นที่ราบ มีแนวลาดเอียง ไป ทิศตะวันออก ทิศตะวันตกเป็นที่ราบเชิงเขาติดต่อกับอุทยานแห่งชาติ เขากูเวียง มีลำห้วยทรายซึ่งมีแหล่งกำเนิดต้นน้ำจากภูเขาภูเวียงไหลผ่านตอนกลางของตำบล จากบ้านกุดน้ำใสถึงบ้านนาชุมแสง หมู่ที่ 10 และไหลไปบรรจบลำห้วยยาง ซึ่งทางทิศตะวันออกสถานีอนามัยตำบลนาชุมแสงและลงสู่บ้านท่าเลี้ยว ตำบลสงเปือย

เขตการปกครอง

ตำบลนาชุมแสง มีจำนวนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง จำนวนทั้งหมด 12 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านนาชุมแสง
- หมู่ที่ 2 บ้านหนองทุ่ม
- หมู่ที่ 3 บ้านหนองย่างแลน
- หมู่ที่ 4 บ้านกุดน้ำใส
- หมู่ที่ 5 บ้านหัวฝาย
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองขาม
- หมู่ที่ 7 บ้านนุ่งแสง
- หมู่ที่ 8 บ้านหนองลุมุก
- หมู่ที่ 9 บ้าน โนนรัง
- หมู่ที่ 10 บ้านนาชุมแสง
- หมู่ที่ 11 บ้านชัยมงคล
- หมู่ที่ 12 บ้านหัวฝาย

ประชากร

มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,423 ครัวเรือน

จำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,442 คน

ความหนาแน่นเฉลี่ย 90 คน/ตารางกิโลเมตร

2.4.2 โครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคม

การจราจร ถนนในเขตตำบลนาชุมแสง แยกได้ดังนี้

- ถนนลาดยางจาก อ.ภูเวียง ถึงบ้านหนองลุมพุกทุ่งแสง หมู่ที่ 7 ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร
- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ความยาว 6.2 กิโลเมตร
- ถนนลูกรัง ความยาว 18.7 กิโลเมตร
- ถนนดินและถนนลูกรังสู่แหล่งการเกษตร ความยาว 19 กิโลเมตร
- ถนนหินคลุก ความยาว 13.7 กิโลเมตร

การประปา

การประปาในเขตตำบลนาชุมแสงมีระบบประปาใช้ทุกหมู่บ้าน น้ำประปาจะไม่ค่อยพอใช้ในช่วงหน้าแล้ง

การไฟฟ้า

ไฟฟ้าในเขตตำบลนาชุมแสงมีไฟฟ้าใช้ทุกหมู่บ้าน

การสื่อสาร

มีหอกระจายข่าวตามหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ไม่มีชุมสายโทรศัพท์ โดยใช้โทรศัพท์มือถือเป็นส่วนใหญ่

2.4.3 ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ/รายได้ประชากร

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนาชุมแสงจะประกอบอาชีพทำการเกษตร

มีรายได้ต่อหัวเฉลี่ย 20,000 บาท/คน/ปี

การเกษตรกรรม

ลักษณะของการประกอบอาชีพการเกษตรกรรมของตำบลนาชุมแสง จะเป็นการประกอบอาชีพทางด้าน การทำนา ทำสวน ทำไร่และเลี้ยงสัตว์เป็นส่วนใหญ่ ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว และอ้อย

การพัฒนาระบบและบริหาร

สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม

- ร้านจำหน่ายน้ำมัน จำนวน 1 แห่ง
- ตลาดชุมชน จำนวน - แห่ง
- ร้านค้าทั่วไป จำนวน 45 แห่ง

สถานประกอบการด้านบริการ

- ร้านจำหน่ายอาหาร จำนวน 15 แห่ง
- ร้านบริการเสริมสวย จำนวน 1 แห่ง
- ร้านซ่อมรถ จำนวน 7 แห่ง

2.4.4 ด้านสังคม

ศาสนา

ประชากรทั้งหมดของตำบลนาชุมแสง นับถือศาสนาพุทธ มีวัดจำนวน 11 วัด

วัฒนธรรม/ประเพณี

ในตำบลนาชุมแสงมีประเพณีที่สำคัญ ดังนี้

- ประเพณีสงกรานต์

ประมาณเดือนเมษายนของทุกปี มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

เช่น การจัดขบวนแห่ทางสงกรานต์ การสงน้ำพระ การรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ฯลฯ

- ประเพณีบุญบั้งไฟ

ประมาณเดือนพฤษภาคม – มิถุนายนของทุกปี มีการจัดกิจกรรม

เช่น จุดบั้งไฟเสี่ยงทายขอฝน การแข่งขันบั้งไฟ

- ประเพณีลอยกระทง

ประมาณเดือนพฤศจิกายนหรือวันเพ็ญเดือนสิบสองของทุกปี มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

เช่น การแข่งขันกีฬาพื้นบ้าน การประกวดนางนพมาศ การประกวดกระทง การออกร้าน

จำหน่ายสินค้าของแต่ละหมู่บ้าน

- ประเพณีวันเข้าพรรษา

ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี มีการถวายเทียนพรรษาตามวัดต่าง ๆ จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้

- ประเพณีวันออกพรรษา

ขึ้น 15 เดือน 1 ของทุกปี มีการทำบุญตักบาตรตามวัดต่าง ๆ

- วันเด็กแห่งชาติ

วันเสาร์ที่สองของเดือนมกราคมของทุกปี มีการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก มีการแสดงของเด็กๆ จากโรงเรียนทั้งหมดในเขตตำบลนาชุมแสง และการละเล่นอื่นๆ อีกมากมาย

การศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 4 แห่ง
- ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด	จำนวน 1 แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 5 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	จำนวน 1 แห่ง

ด้านสาธารณสุข

มีสถานอนามัย จำนวน 1 แห่ง มีบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้

1. นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	จำนวน 1 ตำแหน่ง
2. พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ	จำนวน 1 ตำแหน่ง
3. เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญการ	จำนวน 1 ตำแหน่ง
4. เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติ	จำนวน 1 ตำแหน่ง
5. เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	จำนวน 1 ตำแหน่ง
- อัตราการมีส่วนร่วมใช้ ร้อยละ 100	

2.4.5 ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ดิน

ดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย

ป่าไม้

มีบริเวณป่าไม้อยู่บริเวณเทือกเขาภูเวียง

ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้เบญจพรรณ จำนวน 3,665 ไร่

แหล่งน้ำ

มีแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนี้

- ลำน้ำ ห้วย	จำนวน 4 แห่ง
- บึงหนอง	จำนวน 18 แห่ง
- คลาย	จำนวน 12 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	จำนวน 3 แห่ง

การระบายน้ำ

- มีพื้นที่น้ำท่วมถึง

- มีงบประมาณในการจัดการทำร่องระบายน้ำในแต่ละหมู่บ้าน

น้ำเสีย

ตำบลนาชุมแสงไม่มีน้ำเสียที่เป็นการรวบรวมและเป็นอันตรายต่อสุขภาพเหมือนโรงงานอุตสาหกรรม จะมีเฉพาะหน้าบ้านที่มาจากบ้านเรือนของชาวบ้านซึ่งไหลไปตามคลองน้ำ

ขยะ

ตำบลนาชุมแสงมีปริมาณขยะโดยเฉลี่ยประมาณ 0.2 ตัน/วัน ยังไม่มีรถเก็บขยะ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการจัดหาข้อมูลต่าง ๆ ของรถขยะ³⁶

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบแนวความคิด ในการกำหนดแนวทางในการศึกษาได้ดังนี้

ราณี นิมงศ์ษา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. การศึกษาแบบภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ทั้ง 5 แบบ พบว่าเป็นแบบภาวะผู้นำแบบอำเภ่มากที่สุด รองลงมาเป็นแบบผู้นำแบบพบกันครึ่งทาง และน้อยสุดเป็นแบบผู้นำแบบทำงานเป็นทีม 2. การศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมในการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร และด้านงานทะเบียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านเกี่ยวกับความอาญา และด้านการพัฒนาและส่งเสริม อยู่ในระดับน้อย 3. การ 3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนกับพฤติกรรมแบบภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ตัวแปรด้านอายุ การศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับแบบภาวะผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนตัวแปรด้านรายได้ และเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. การศึกษาความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดอุดรธานี

³⁶องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง, “ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป”, 15 มิถุนายน 2553, <<http://www.nachumsaeng.go.th>> (15 June 2010).

ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ในภาพรวมตัวแปรด้านอายุ รายได้ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .005 ส่วนตัวแปรด้านเพศ และอาชีพ มีความสัมพันธ์กันกับความพึงพอใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชน พบว่า มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และมีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง³⁷

สุภาวดี ติมินทระ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและกระบวนการวางแผน ด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกันมีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและกระบวนการวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการได้รับการฝึกอบรมความรู้ แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และหลักการและกระบวนการวางแผนไม่แตกต่างกัน กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการฝึกอบรมความรู้ มีผลทำให้ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05³⁸

³⁷ราณี นิงศ์ษา, “ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี), 2550, 139 หน้า.

³⁸สุภาวดี ติมินทระ, “ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม), 2550, 140 หน้า.

อัครวิทย์ เดชารัตนชาติ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 94.40 ช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 54.90 จบการศึกษามัธยมศึกษา ร้อยละ 57.70 สมรสแล้ว ร้อยละ 94.90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 79.20 และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน 41-50 ร้อยละ 42.30 2. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 3. ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สมาชิกสภาไม่ได้ค่าตอบแทนการประชุม หรือปฏิบัติงานทำให้ขาดแรงจูงใจ ร้อยละ 8.45 และร้อยละ 7.98 เสนอให้มีค่าตอบแทนการประชุมหรือปฏิบัติงานของสมาชิกสภามากที่สุด³⁹

ฉลวย พ่วงพลับ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ย และรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนบทบาทที่ประชาชนคาดหวังโดยเฉลี่ย และรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด ยกเว้นการจัดการตามหมายสั่งให้คืนหรือให้ยึดของเจ้าพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากบทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้อคำถาม อยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านการทะเบียนต่างๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด สำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และด้านนโยบายเร่งด่วนอื่นๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดสำหรับบทบาทที่ประชาชนคาดหวัง โดยเฉลี่ยและรายข้ออยู่ในระดับมากทั้งหมด และพบว่า การดำเนินการป้องกันปราบปรามเสพติด มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด⁴⁰

³⁹อัครวิทย์ เดชารัตนชาติ, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2550, 157 หน้า.

⁴⁰ฉลวย พ่วงพลับ, “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, 157 หน้า.

มารินทร์ ช้างแก้วมณี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริง ในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยใน หมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับที่สูงพอใช้ ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตาม ควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข บทบาทด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา การปฏิบัติหน้าที่ ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากผู้ใหญ่บ้านบางคนไม่มีความชัดเจนในบทบาทอำนาจหน้าที่ของ ตัวเองในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือบางคนรู้แต่ไม่กล้าจับกุมเพราะเกรงว่าอาจจะเป็นภัยกับตัวเอง การปฏิบัติจึงทำหน้าที่ซึ่งเป็นเพียงผู้แจ้งให้ตำรวจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด บทบาทด้านการ จัดทำทะเบียนข้อมูลสำมะโนครัวในหมู่บ้าน ปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการจัดทำเพราะเห็นว่าหมดความ จำเป็นประกอบทางราชการ ไม่ได้มีการกระตุ้นเตือนให้ดำเนินการ และบทบาทด้านการพัฒนาส่งเสริม อาชีพของลูกบ้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าลูกบ้านมีอาชีพเป็น หลักแหล่งและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวได้ดีแล้ว จึงขาดการส่งเสริมอาชีพเพื่อราษฎรได้มีรายได้ที่ เพิ่มขึ้นและในเรื่องบทบาทของผู้ใหญ่บ้านที่ควรจะเป็นในปัจจุบัน พบว่าผู้ใหญ่บ้านควรทำหน้าที่ดูแล และทุกข์สุขของประชาชน โดยเฉพาะงานด้านบริการประชาชนให้ปฏิบัติเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนควร ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของราษฎรใน หมู่บ้านให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา หมู่บ้าน โดยในภาพรวมแล้ว บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในท้องถิ่นอยู่ในระดับที่ต้องการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็น ไปด้วยความถูกต้องชัดเจน⁴¹

เอกชัย ธนผลผดุงกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณี อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง มีอายุมากกว่า 40 ปี สถานภาพแต่งงาน มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบอาชีพ ค้าขายและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 7,000 บาทขึ้นไป ภูมิหลังทางการเมืองของ ผู้นำท้องถิ่นมีญาติพี่น้องเคยดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยมีความสัมพันธ์เป็นพี่ชาย น้องชายพี่สาว และน้องสาว การดำรงตำแหน่งทางการเมืองของญาติส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน การ มีบทบาทในชุมชนของผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทเมื่อชุมชนมีปัญหาเกิดขึ้น ได้มีส่วนในการแก้ไขปัญหา มี บทบาทต่อชุมชนที่อยู่อาศัย บทบาทในการประสานงาน บทบาทในการนำกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นพี่ที่

⁴¹มารินทร์ ช้างแก้วมณี, "บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบล แห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, 157 หน้า.

ของประชาชนได้ การมีบทบาททางสังคมและทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง รองลงมาเป็นการเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การลงสมัครรับเลือกตั้งส่วนใหญ่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ ก่อนข้างน้อย มีเพียงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสนใจทางการเมือง โดยคิดตามผลการเลือกตั้งและการพบปะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ในท้องถิ่นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 100.00 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด (ส.จ.) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองส่วนใหญ่เคยช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียง ช่วยโฆษณาให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเรียกร้องหรือยื่นข้อเสนอต่อนักการเมือง พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองก่อนข้างน้อย มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองมาก สื่อที่ใช้คือหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ผู้นำท้องถิ่นมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายซึ่งมีหลายฉบับที่ต้องยึดถือ ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้าไม่คล่องตัว เกิดปัญหาการประสานงานกับส่วนราชการและความสับสนในบทบาทอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆ⁴²

สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านสอดคล้องกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องถิ่นที่ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) พบว่า มีความขัดแย้งในการทำงานร่วมกันเนื่องจากไม่มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม จะต้องมีการทบทวนพิจารณาถึงบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ให้ชัดเจนมิให้ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจและประสานงานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴³

⁴² เอกชัย ธนผลคงกุล, “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2548, 180 หน้า.

⁴³ สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ, “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2547, 111 หน้า.

ชัยภัค สุนทรหงส์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ : กรณีศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและบทบาทด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาตามตัวแปรย่อย พบว่า กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีแนวโน้มที่จะมีความรู้ความเข้าใจในบทบาททั้ง 2 ด้านสูงกว่ากลุ่มประชาชน ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งรายข้อและรายด้าน โดยด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้กระทำตนเป็นที่พึ่งพิงของราษฎรเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคือคร่อนในการถูกข่มเหงรังแก หรือความไม่เป็นธรรมเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การแก้ไขข้อพิพาทภายใน หมู่บ้าน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศ พบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ช่วยราชการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นอันดับแรก ส่วนอันดับ สุดท้ายคือ การจัดทำทะเบียนราษฎรภายในหมู่บ้าน เพื่อตรวจสอบและควบคุมบุคคลภายในพื้นที่ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน และผู้ใหญ่บ้านด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติ หน้าที่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน⁴⁴

สุธีร์ บริรักษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับปานกลาง 2. สถานภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในด้านการศึกษามีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 3. ภาวะความเป็นผู้นำของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ ความคิดริเริ่มกล้าตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และการได้รับความเชื่อถือมีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ อายุ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง รายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้าง

⁴⁴ชัยภัค สุนทรหงส์, “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ : กรณีศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา), 2546, 170 หน้า.

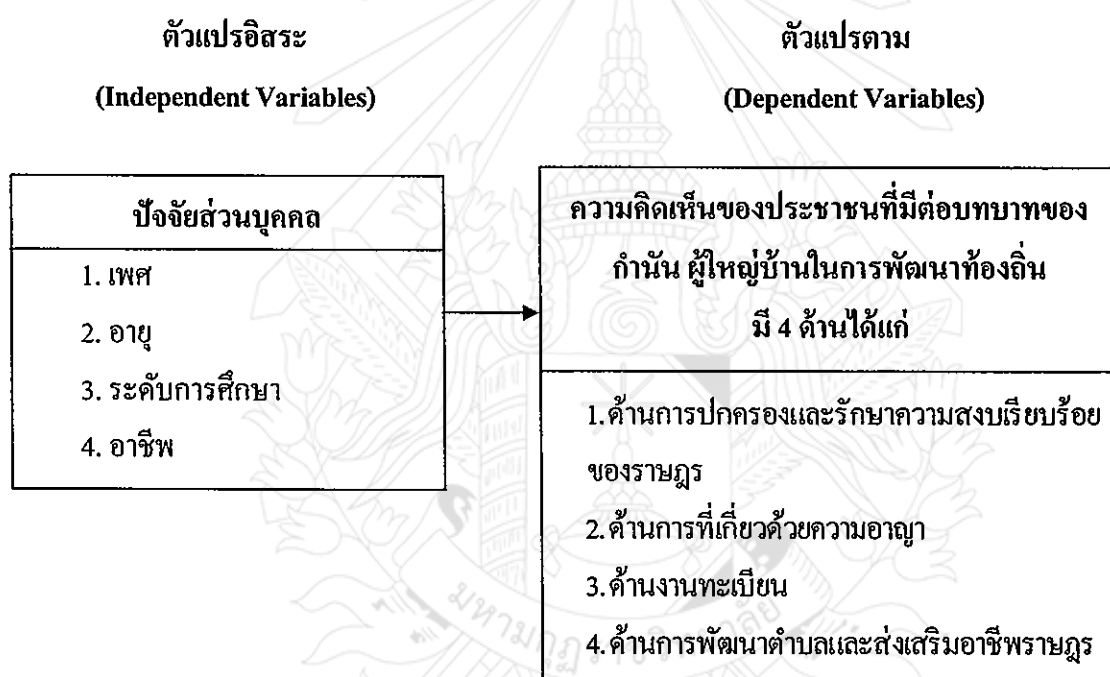
ความเข้มแข็งให้ชุมชน .ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนิน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เศรษฐกิจแบบพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐและ ของกระทรวงมหาดไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับบทบาทในการปกครองท้องถิ่นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน⁴⁵

⁴⁵สุธีร์ บริรักษ์, “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), 2544, 167 หน้า.

2.6 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดของกรมการปกครอง พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457⁴⁶ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของมารินทร์ ช้างแก้วมณี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา⁴⁷ ซึ่งได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยศึกษาในด้านตัวแปรตาม 4 ประเด็น คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน และด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

⁴⁶กระทรวงมหาดไทย, พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 9, อ้างแล้ว, หน้า 15.

⁴⁷มารินทร์ ช้างแก้วมณี, "บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา", วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า 57.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 6,442 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 362 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan)¹

¹สุรพล พรหมกุล, ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552), หน้า 72-73.

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรตามข้อ 3.1 จำนวน 362 คน โดยการเปิดตารางของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ดังนี้²

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

หมู่ที่	ประชากร ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านนาชุมแสง	916	51
2	บ้านหนองทุ่ม	412	23
3	บ้านหนองย่างแล่น	402	23
4	บ้านกุดน้ำใส	683	38
5	บ้านหัวฝาย	543	31
6	บ้านหนองขาม	329	18
7	บ้านบึงแสง	280	16
8	บ้านหนองลุมพุก	570	32
9	บ้านโนนรัง	387	22
10	บ้านนาชุมแสง	791	44
11	บ้านชัยมงคล	724	41
12	บ้านหัวฝาย	405	23
	รวม	6,442	362

จากตารางที่ 3.1 ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) แจกแบบสอบถามโดยการจับฉลาก นำกลุ่มตัวอย่างไปหาสัดส่วนแบ่งตามประชากรแต่ละหมู่บ้านของตำบลนาชุมแสง เป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ มีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

² องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง, "ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป", 15 มิถุนายน 2553, <<http://www.nachumsaeng.go.th>> (15 June 2010).

- 1) แบ่งประชากรเป็นชั้นภูมิ
โดยแบ่งตามประชากรแต่ละหมู่บ้านของตำบลนาชุมแสง เป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ
- 2) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออก 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	จำนวน 12 ข้อ
2. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา	จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านงานทะเบียน	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพ	จำนวน 5 ข้อ
รวม	จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เป็นแบบคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษาค้นคว้า

3.4.2 กำหนดขอบเขตคำถามและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม ทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด

3.4.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อความเหมาะสมและความถูกต้อง

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1. พันตำรวจโท ทิวากร ทิมพ์ภูมี

วุฒิการศึกษา นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา/วิชาเอก นิติศาสตร์

ตำแหน่ง พงศ. (สบ2) สภ.ภูเวียง

2. ดาบตำรวจ ดร. สุบัน โยทุม

วุฒิการศึกษา Ph.D (Ai & As)

ตำแหน่ง ผบ.ป.สภ.เอราวัณ จังหวัดเลย

3. นางสาว กรกนก หลอดอาสา

วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

ตำแหน่ง ครู กศ 2

4. ดร. สุรพล พรหมกุล

วุฒิการศึกษา Ph.D (Pd.sc)

สาขาพุทธศาสตร์ศึกษา

ตำแหน่ง อาจารย์

5. ดาบตำรวจ รัฐชัย พลดงนอก

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารงานตำรวจ

ตำแหน่ง ผบ.หมู่ (ป) สภ.ภูเวียง

เพื่อตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของคำถาม

จากนั้นนำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)³ มีสูตรในการหาค่า ดังนี้

³ธีระศักดิ์ อุ่ณารมณเฑศ, เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา, (นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549), หน้า 65.

สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC = แทนค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

N = แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่

+1 แน่ใจว่าสอดคล้อง

0 ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

-1 แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป จากข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 28 ข้อ ใช้ได้จำนวน 32 ข้อ ซึ่งข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC อยู่ในช่วง .80-1.00

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม ไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)⁴

สูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ

α = ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ

K = จำนวนของเครื่องมือ

$\sum S_i^2$ = ผลรวมความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 ซึ่งแสดงผลเอาไว้ในภาคผนวก

3.4.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาจัดพิมพ์และนำไปใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

⁴บุญชม. ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2545), หน้า 99.

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง หลังจากแจกแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมเอง

3.5.2 การจัดกระทำข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมดำเนินการจัดกระทำ ดังนี้

1) การตรวจให้คะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์แต่ละข้อ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ให้คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

2) ป้อนคะแนนที่ได้เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ดำเนินการเก็บรวบรวมเป็นหมวดหมู่

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากแบบสอบถามไปคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

3.6.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม นำไปแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.6.2 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยในการแปลผลข้อมูลที่เป็นมาตรฐานประมาณค่าโดยแปลผลจากค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงคะแนนในการแปลผล ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับ น้อยที่สุด

3.6.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 การทดสอบสมมุติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น กับข้อมูลทั่วไปด้านเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการทำวิจัย 2 ประเภท ได้แก่

3.7.1 สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics)

ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

3.7.2 สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics)

ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ย ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 กรณีตัวแปร มี 2 ตัว ใช้การทดสอบ t-test กรณีตัวแปรต้นมีมากกว่า 2 ตัว ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ เชฟเฟ้ (Scheffe's Method) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้หาค่าร้อยละจากสูตร ดังนี้

สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ

 X แทน จำนวนข้อมูล (ความถี่) ที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด2) การวิเคราะห์ข้อมูลหาคะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) จากสูตร⁶ ดังนี้

สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ

 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย $\sum fX$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด3) การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากสูตร⁷ ดังนี้

สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ

 $S.D.$ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง $\sum f(X - \bar{X})^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของค่าเบี่ยงเบนของ

ข้อมูลแต่ละตัว

 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด⁶สังศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547), หน้า⁷ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540), หน้า 53.

4) การวิเคราะห์โดยหาค่า t-test จากสูตร⁸ ดังนี้

สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

เมื่อ

\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มที่ 2

5) การวิเคราะห์โดยหาค่า F-test จากสูตร⁹ ดังนี้

สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ

F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
MS_b	แทน	ความแปรปรวน ระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

⁸ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด), (กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543), หน้า 183.

⁹ นิภา เมธราชิชัย, วิทยาการวิจัย, อ่างแล้ว, หน้า 110.

6) หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ใช้สูตร¹⁰ ดังนี้

สูตร

$$F = \frac{(\bar{X}_i - \bar{X}_j)^2}{Ms_w \left(\frac{1}{N_i} + \frac{1}{N_j} \right) (K - 1)}$$

เมื่อ

- F แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F-Distribution)
- \bar{X}_i แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มที่ i
- \bar{X}_j แทน ค่าเฉลี่ยของข้อมูลในกลุ่มที่ j
- MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
- N_i แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ i
- N_j แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ j
- K แทน จำนวนกลุ่มที่ศึกษา

¹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น” นี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา เอกสาร วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 362 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 4.1 สถิติลักษณะที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ F (F-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ใช้การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ舍เฟ (Scheffé) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยเรื่องนี้กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	155	42.82
หญิง	207	57.18
รวม	362	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 57.18 และเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 42.82

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
20-29 ปี	39	10.77
30-39 ปี	64	17.68
40-49 ปี	90	24.86
50-59 ปี	105	29.01
60 ปีขึ้นไป	64	17.68
รวม	362	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอายุ 50-59 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.01 รองลงมา มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.86 และน้อยที่สุดมีอายุ 20-29 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

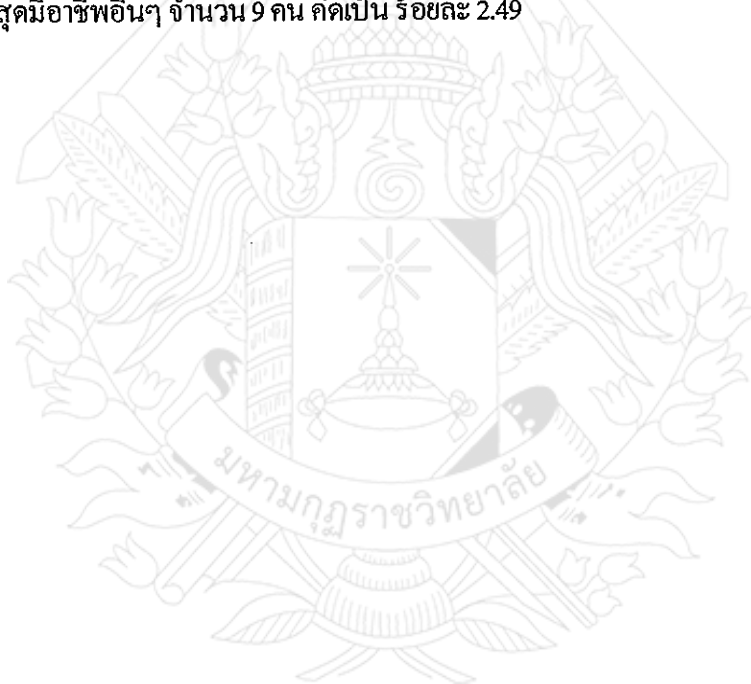
ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	56.91
ปริญญาตรี	102	28.18
สูงกว่าปริญญาตรี	54	14.92
รวม	362	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.91 รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.92

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	146	40.33
ค้าขาย	63	17.40
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	13.54
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	26.24
อาชีพอื่นๆ	9	2.49
รวม	362	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากมีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.33 รองลงมามีอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.49

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปრაกฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

ด้านที่	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย	3.87	0.43	มาก
2	ด้านที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา	3.35	0.51	ปานกลาง
3	ด้านงานทะเบียน	3.51	0.44	มาก
4	ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร	3.40	0.47	ปานกลาง
รวม		3.61	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านงานทะเบียน อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือด้านที่เกี่ยวข้องกับความอาญา อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

ข้อที่	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การรักษาความสงบและป้องกันทุกภัยของราษฎร	3.85	0.94	มาก
2	ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน	3.79	0.73	มาก
3	แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ	4.32	0.62	มาก
4	ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ราษฎรที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ	3.80	0.77	มาก
5	จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ	4.20	0.60	มาก
6	แจ้งความเมื่อทราบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	3.72	0.75	มาก
7	จับกุมผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่	3.92	0.70	มาก
8	จัดการตามหมายสั่งให้คืนหรือยึดของเจ้าพนักงาน	4.15	0.73	มาก
9	เป็นธุระเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรมารายงานนายอำเภอทราบเพื่อแก้ไข	3.50	0.90	ปานกลาง
10	จัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้น	3.57	0.72	มาก
11	การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการแนะนำ	3.81	0.70	มาก
12	แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย	3.86	0.73	มาก
รวม		3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ รองลงมา คือ จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เป็นธุระเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรมารายงานนายอำเภอทราบเพื่อแก้ไข

ตารางที่ 4.7 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา

ข้อที่	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายมีการแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา	3.31	0.95	ปานกลาง
2	มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ	3.21	0.75	ปานกลาง
3	มีการนำส่งของกลางที่ผู้กระทำผิดครอบครองให้กับทางราชการ	3.34	1.01	ปานกลาง
4	มีการสืบสวนคดีอาญาในท้องที่ตำบลหมู่บ้านที่ปกครอง	3.25	0.96	ปานกลาง
5	มีการจับกุมผู้กระทำผิดตามที่มิหมาย หรือคำสั่งของทางราชการ	3.29	0.85	ปานกลาง
6	มีการตรวจค้นในที่รโหฐานเมื่อมีหมายค้น	3.70	0.77	มาก
รวม		3.35	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการตรวจค้นในที่รโหฐานเมื่อมีหมายค้น รองลงมาคือ มีการนำส่งของกลางที่ผู้กระทำผิดครอบครองให้กับทางราชการ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.8 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบล นาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน

ข้อที่	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน	3.98	0.75	มาก
2	มีการแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องอยู่เสมอ	3.38	1.00	ปานกลาง
3	ถ้ามีคนแปลกหน้าออกสำมะโนครัวเข้ามาในหมู่บ้าน มีการไต่ถามให้รู้จักตัว และเหตุการณ์ที่มาอาศัย	3.43	0.92	ปานกลาง
4	ให้การสงเคราะห์ผู้ที่เข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ตามสมควร	3.48	0.84	ปานกลาง
5	จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน	3.26	0.84	ปานกลาง
	รวม	3.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน รองลงมา คือ ให้การสงเคราะห์ผู้ที่เข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ตามสมควร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน

ตารางที่ 4.9 แสดงการสรุปค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบล นาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

ข้อที่	บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP)	3.22	1.03	ปานกลาง
2	การดำเนินการตามโครงการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก เช่น ขุดลอกลำห้วย ฝายน้ำล้น เพื่อกำจัดความแห้งแล้ง	3.41	0.91	ปานกลาง
3	การส่งเสริมชาวบ้านให้รักษาป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและกาปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลาย	3.30	0.75	ปานกลาง
4	การพัฒนาที่สาธารณะ โดยการขุดคูทำถนน ปลูกต้นไม้พัฒนาให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสนามกีฬาของตำบลหมู่บ้าน	3.38	0.76	ปานกลาง
5	การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน	3.69	0.77	มาก
	รวม	3.40	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน รองลงมา คือ การดำเนินการตาม โครงการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก เช่น ขุดลอกลำห้วย ฝายน้ำล้นเพื่อกำจัดความแห้งแล้ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน และด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎรแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	155	3.58	0.30	มาก
หญิง	207	3.63	0.31	มาก
รวม	362	3.61	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	155	3.58	0.30	1.66	0.09
หญิง	207	3.63	0.31		
รวม	362	3.61	0.31		

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	155	3.79	0.34	มาก
หญิง	207	3.93	0.48	มาก
รวม	362	3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า มากที่สุด คือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	155	3.79	0.34	3.17	0.02*
หญิง	207	3.93	0.48		
รวม	362	3.87	0.43		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	155	3.37	0.44	ปานกลาง
หญิง	207	3.33	0.56	ปานกลาง
รวม	362	3.35	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามเพศอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามเพศพบว่า มากที่สุดคือ เพศชาย

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	155	3.37	0.44	0.76	0.45
หญิง	207	3.33	0.56		
รวม	362	3.35	0.51		

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	155	3.47	0.47	ปานกลาง
หญิง	207	3.53	0.41	มาก
รวม	362	3.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามเพศอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า มากที่สุดคือ เพศหญิง

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	155	3.47	0.47	1.37	0.17
หญิง	207	3.53	0.41		
รวม	362	3.51	0.44		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอ ภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	155	3.43	0.47	ปานกลาง
หญิง	207	3.38	0.47	ปานกลาง
รวม	362	3.40	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎรจำแนกตามเพศอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกตามเพศ พบว่า มากที่สุดคือ เพศชาย

ตารางที่ 4.19 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	155	3.43	0.47	1.01	0.31
หญิง	207	3.38	0.47		
รวม	362	3.40	0.47		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20-29 ปี	39	3.52	0.29	มาก
30-39 ปี	64	3.65	0.32	มาก
40-49 ปี	90	3.66	0.33	มาก
50-59 ปี	105	3.59	0.31	มาก
60 ปีขึ้นไป	64	3.58	0.27	มาก
รวม	362	3.61	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มากที่สุดมีอายุ 30–39 ปี รองลงมามีอายุ 40–49 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ 20–29 ปี

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.78	4	0.19	2.04	0.09
ภายในกลุ่ม	34.09	357	0.10		
รวม	34.87	361			

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20-29 ปี	39	3.66	0.26	มาก
30-39 ปี	64	3.90	0.45	มาก
40-49 ปี	90	3.93	0.46	มาก
50-59 ปี	105	3.87	0.42	มาก
60 ปีขึ้นไป	64	3.90	0.44	มาก
รวม	362	3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มากที่สุดมีอายุ 40–49 ปี รองลงมา มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และน้อยที่สุดมีอายุ 20–29 ปี

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.06	4	0.52	2.85	0.02*
ภายในกลุ่ม	64.55	357	0.18		
รวม	66.61	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé)

อายุ	20-29 ปี ($\bar{X} = 3.66$)	30-39 ปี ($\bar{X} = 3.90$)	40-49 ปี ($\bar{X} = 3.93$)	50-59 ปี ($\bar{X} = 3.87$)	60 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.90$)
20-29 ปี ($\bar{X} = 3.66$)	-	0.23	0.26*	0.20	0.23
30-39 ปี ($\bar{X} = 3.90$)		-	0.26	0.33	0.01
40-49 ปี ($\bar{X} = 3.93$)			-	0.06	0.02
50-59 ปี ($\bar{X} = 3.87$)				-	0.03
60 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 3.90$)					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ที่มีอายุ 40-49 ปี แตกต่างกับที่มีอายุ 20-29 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่มีอายุ 20-29 ปี

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20-29 ปี	39	3.34	0.43	ปานกลาง
30-39 ปี	64	3.40	0.52	ปานกลาง
40-49 ปี	90	3.39	0.44	ปานกลาง
50-59 ปี	105	3.34	0.56	ปานกลาง
60 ปีขึ้นไป	64	3.26	0.56	ปานกลาง
รวม	362	3.35	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มากที่สุดมีอายุ 30–39 ปี รองลงมาคืออายุ 40–49 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.79	4	0.20	0.75	0.56
ภายในกลุ่ม	94.31	357	0.26		
รวม	95.10	361			

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20-29 ปี	39	3.50	0.44	มาก
30-39 ปี	64	3.55	0.46	มาก
40-49 ปี	90	3.54	0.50	มาก
50-59 ปี	105	3.51	0.38	มาก
60 ปีขึ้นไป	64	3.43	0.40	ปานกลาง
รวม	362	3.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มากที่สุดมีอายุ 30-39 ปี รองลงมา มีอายุ 40-49 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.63	4	0.16	0.83	0.50
ภายในกลุ่ม	67.85	357	0.19		
รวม	68.48	361			

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.29 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
20-29 ปี	39	3.39	0.44	ปานกลาง
30-39 ปี	64	3.46	0.47	ปานกลาง
40-49 ปี	90	3.49	0.43	ปานกลาง
50-59 ปี	105	3.32	0.49	ปานกลาง
60 ปีขึ้นไป	64	3.35	0.49	ปานกลาง
รวม	362	3.40	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า มากที่สุดมีอายุ 40 –49 ปี รองลงมา มีอายุ 30 –39 ปี และน้อยที่สุดมีอายุ 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.70	4	0.42	1.97	0.10
ภายในกลุ่ม	76.94	357	0.22		
รวม	78.64	361			

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	3.60	0.31	มาก
ปริญญาตรี	102	3.61	0.34	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.64	0.28	มาก
รวม	362	3.61	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนคิดว่าบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดมีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมามีระดับการศึกษาปริญญาตรี และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.32 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.03	0.26	0.77
ภายในกลุ่ม	34.82	359	0.10		
รวม	34.87	361			

จากตารางที่ 4.32 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	3.93	0.46	มาก
ปริญญาตรี	102	3.81	0.42	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.78	0.28	มาก
รวม	362	3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนคิดว่าบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.49	2	0.75	4.11	0.02*
ภายในกลุ่ม	65.12	359	0.18		
รวม	66.61	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของ Scheffé

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.93$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.81$)	สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.78$)
ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.93$)	-	0.18*	0.14*
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.81$)		-	0.02
สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.78$)			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.35 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกัน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ
บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง
จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	3.30	0.55	ปานกลาง
ปริญญาตรี	102	3.41	0.48	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.44	0.41	ปานกลาง
รวม	362	3.35	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนคิดว่าบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามระดับการศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดมีระดับการศึกษา สูงกว่า
ปริญญาตรี รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.37 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้าน
การที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.23	2	0.62	2.35	0.10
ภายในกลุ่ม	93.87	359	0.26		
รวม	95.10	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วย
ความอาญา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	3.46	0.44	ปานกลาง
ปริญญาตรี	102	3.56	0.41	มาก
สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.59	0.44	มาก
รวม	362	3.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.38 พบว่า ประชาชนคิดว่าบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดมีระดับการศึกษาปริญญาตรี รองลงมา มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.39 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.26	2	0.63	3.38	0.04*
ภายในกลุ่ม	67.22	359	0.19		
รวม	68.48	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.46$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.56$)	สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.59$)
ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.46$)	-	0.10*	0.13*
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.56$)		-	0.02
สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.59$)			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันกับที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น มากกว่าที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ต่ำกว่าปริญญาตรี	206	3.33	0.47	ปานกลาง
ปริญญาตรี	102	3.44	0.48	ปานกลาง
สูงกว่าปริญญาตรี	54	3.58	0.36	มาก
รวม	362	3.40	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุดมีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.42 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.40	6.61	0.00*
ภายในกลุ่ม	75.85	359	0.21		
รวม	78.64	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.33$)	ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.44$)	สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.58$)
ต่ำกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.33$)	-	0.10	0.24*
ปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.44$)		-	0.13
สูงกว่าปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.58$)			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันกับที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.44 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	146	3.61	0.32	มาก
ค้าขาย	63	3.57	0.29	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	3.61	0.29	มาก
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	3.65	0.33	มาก
อาชีพอื่นๆ	9	3.47	0.29	ปานกลาง
รวม	362	3.61	0.31	มาก

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุดมีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน รองลงมามีอาชีพเป็นรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.45 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	0.40	4	0.10	1.04	0.39
ภายในกลุ่ม	34.47	357	0.10		
รวม	34.87	361			

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.46 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	146	3.94	0.48	มาก
ค้าขาย	63	3.87	0.44	มาก
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	3.81	0.30	มาก
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	3.83	0.40	มาก
อาชีพอื่นๆ	9	3.68	0.38	มาก
รวม	362	3.87	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุดมีอาชีพเป็นเกษตรกร รองลงมา มีอาชีพค้าขาย และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.47 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.33	4	0.33	1.82	0.12
ภายในกลุ่ม	65.28	357	0.18		
รวม	66.61	361			

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	146	3.30	0.55	ปานกลาง
ค้าขาย	63	3.31	0.52	ปานกลาง
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	3.39	0.48	ปานกลาง
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	3.44	0.45	ปานกลาง
อาชีพอื่นๆ	9	3.22	0.53	ปานกลาง
รวม	362	3.35	0.51	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอาชีพ อยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุดมีอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน รองลงมาคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 4.49 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้าน การที่เกี่ยวข้องกับความอาญา จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.36	4	0.34	1.30	0.27
ภายในกลุ่ม	93.74	357	0.26		
รวม	95.10	361			

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	146	3.48	0.43	ปานกลาง
ค้าขาย	63	3.43	0.47	ปานกลาง
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	3.56	0.40	มาก
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	3.58	0.44	มาก
อาชีพอื่นๆ	9	3.42	0.39	ปานกลาง
รวม	362	3.51	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุดมีอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน รองลงมาคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และน้อยที่สุดมีอาชีพค้าขาย

ตารางที่ 4.51 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.17	4	0.29	1.55	0.19
ภายในกลุ่ม	67.31	357	0.19		
รวม	68.48	361			

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.52 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร	146	3.35	0.49	ปานกลาง
ค้าขาย	63	3.30	0.43	ปานกลาง
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	3.46	0.48	ปานกลาง
ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน	95	3.53	0.44	มาก
อาชีพอื่นๆ	9	3.33	0.33	ปานกลาง
รวม	362	3.40	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ประชาชนคิดว่า บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุดมีอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน รองลงมาคืออาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และน้อยที่สุดมีอาชีพค้าขาย

ตารางที่ 4.53 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	2.74	4	0.69	3.22	0.01*
ภายในกลุ่ม	75.90	357	0.21		
รวม	78.64	361			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) ดังตารางที่ 4.54

ตารางที่ 4.54 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร จำแนกตามอาชีพ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé)

อาชีพ	เกษตรกร ($\bar{X} = 3.35$)	ค้าขาย ($\bar{X} = 3.30$)	รับราชการฯ ($\bar{X} = 3.46$)	ลูกจ้างฯ ($\bar{X} = 3.53$)	อาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 3.33$)
เกษตรกร ($\bar{X} = 3.35$)	-	0.05	0.10	0.17	0.16
ค้าขาย ($\bar{X} = 3.30$)		-	0.16	0.22*	0.03
รับราชการฯ ($\bar{X} = 3.46$)			-	0.07	0.12
ลูกจ้างฯ ($\bar{X} = 3.53$)				-	0.19
อาชีพอื่นๆ ($\bar{X} = 3.33$)					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร ที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน แตกต่างกับที่มีอาชีพค้าขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยประชาชนที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่นมากกว่าที่มีอาชีพค้าขาย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open Ends Questionnaire) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.55 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย

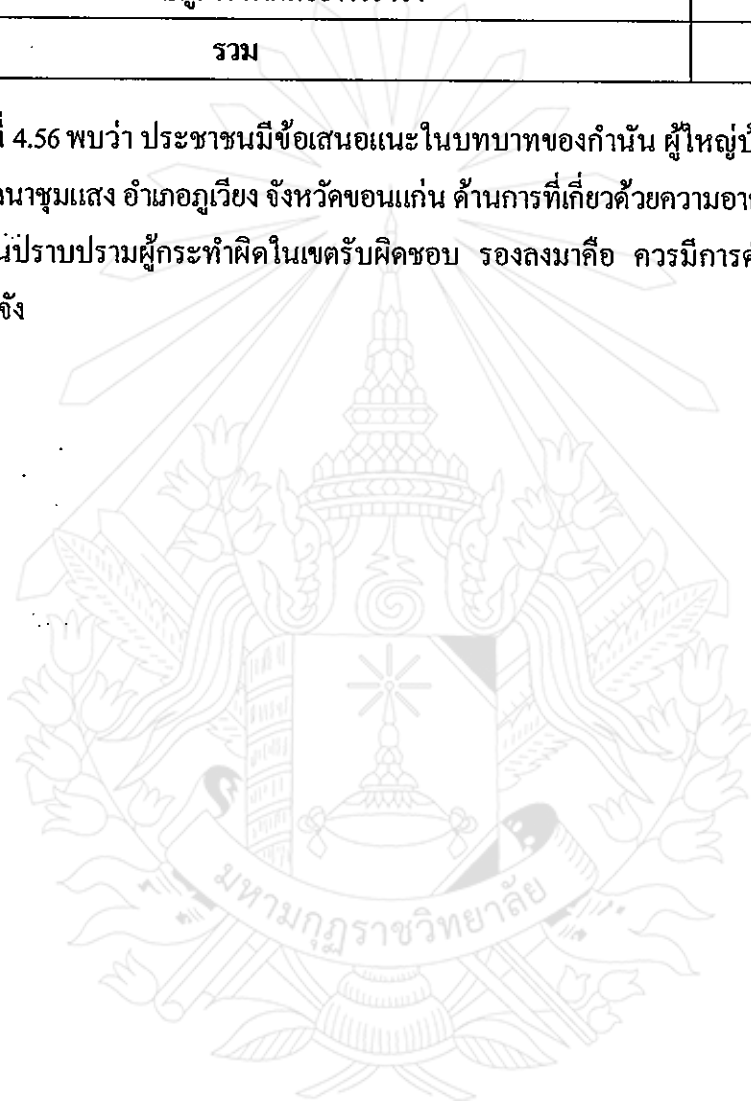
ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	กำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎร	65
2	ควรจัดระเบียบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน	45
รวม		110

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย มากที่สุดคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎร รองลงมาคือ ควรจัดระเบียบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.56 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรมีการป้องกันปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ	54
2	ควรมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง	32
รวม		86

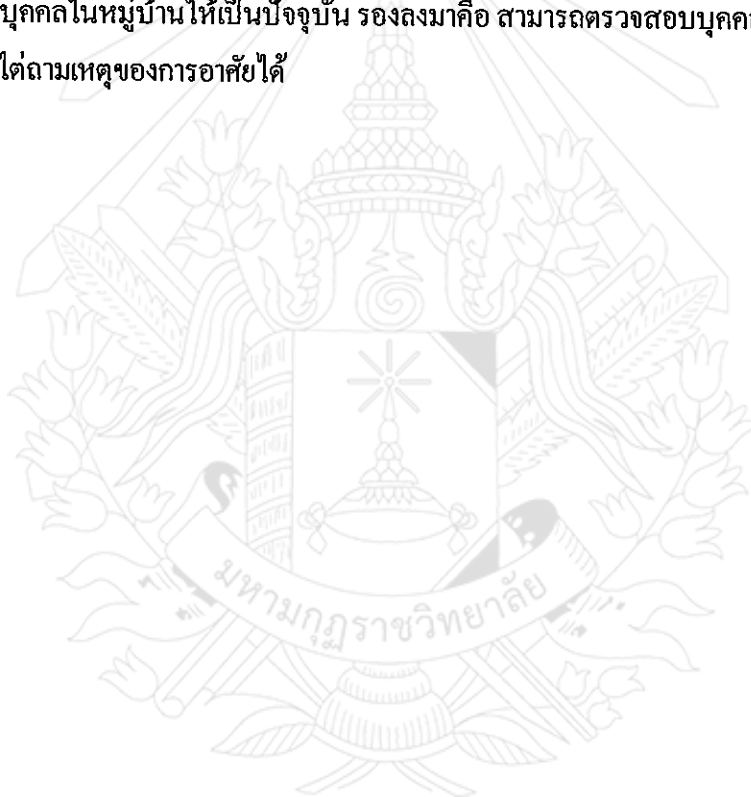
จากตารางที่ 4.56 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการที่เกี่ยวข้องกับความอาญา มากที่สุด คือ ควรมีการป้องกันปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ รองลงมาคือ ควรมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.57 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรจัดทำทะเบียนสำมะโนครัวบุคคลในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน	75
2	สามารถตรวจสอบบุคคลที่เข้ามาในหมู่บ้าน และสามารถได้ถามเหตุของการอาศัยได้	59
รวม		134

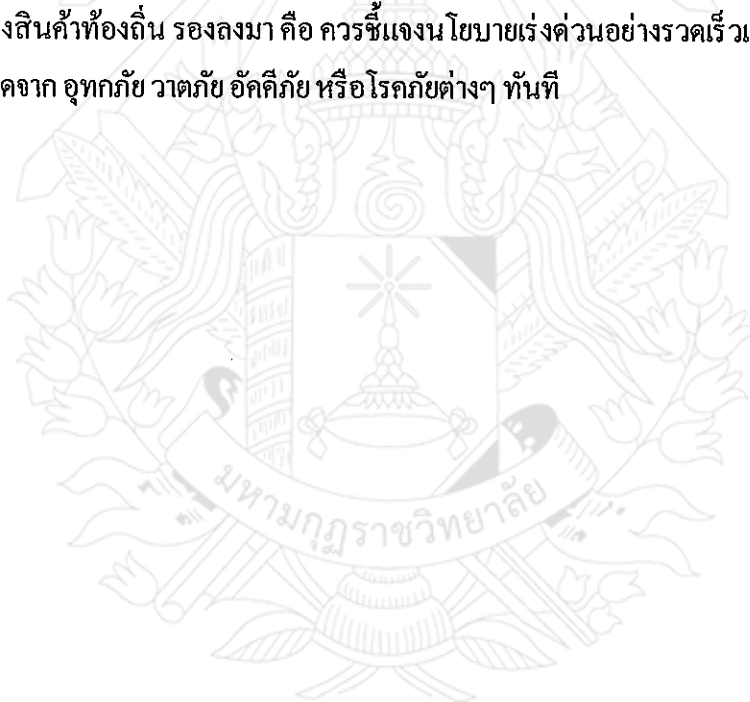
จากตารางที่ 4.57 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านงานทะเบียน มากที่สุด คือ ควรจัดทำทะเบียนสำมะโนครัวบุคคลในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ สามารถตรวจสอบบุคคลที่เข้ามาในหมู่บ้าน และสามารถได้ถามเหตุของการอาศัยได้

ตารางที่ 4.58 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	ควรส่งเสริมชาวบ้านในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น	76
2	ควรชี้แจงนโยบายเร่งด่วนอย่างรวดเร็วและให้ความช่วยเหลือเมื่อมีเหตุเกิดจาก อุทกภัย วิกฤติฯ อคติภัย หรือโรคภัยต่างๆ ทันทิ	42
รวม		118

จากตารางที่ 4.58 พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะในบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร มากที่สุด คือ ควรส่งเสริมชาวบ้านในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น รองลงมา คือ ควรชี้แจงนโยบายเร่งด่วนอย่างรวดเร็วและให้ความช่วยเหลือเมื่อมีเหตุเกิดจาก อุทกภัย วิกฤติฯ อคติภัย หรือโรคภัยต่างๆ ทันทิ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาท ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน และเพื่อ ศึกษาข้อเสนอเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 6,442 คน ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการเปิดตารางของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ตาม สัดส่วนพื้นที่ของเขตบริการ ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 362 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ จำนวน 4 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนา ท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการปกครองและรักษา ความสงบเรียบร้อย ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ด้านงานทะเบียน และด้านการพัฒนาตำบลและ ส่งเสริมอาชีพราษฎร จำนวน 28 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 362 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจง ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการ พัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบ t-test สำหรับจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การทดสอบ F-test หากพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ต่อด้วยวิธีหาความแตกต่างรายคู่ของเซฟเฟ (Scheffe) และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปผล ได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 57.18 และเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 42.82 ส่วนมากมีอายุ 50 –59 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 29.01 รองลงมามีอายุ 40 –49 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.86 และน้อยที่สุดมีอายุ 20 –29 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77 ส่วนมากมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 56.91 รองลงมามีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 28.18 และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.92 ส่วนมากมีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.33 รองลงมามีอาชีพลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.24 และน้อยที่สุดมีอาชีพอื่นๆ จำนวน 9 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.49

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ย 3.61 และจำแนกในแต่ละด้าน มีดังต่อไปนี้

1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.87

2) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.35

3) ด้านงานทะเบียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51

4) ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40

5.1.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกทดสอบในแต่ละด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่มีความอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี มีบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่มีอายุ 20-29 ปี และที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนนอกนั้น ไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

2) ด้านการที่เกี่ยวข้องด้วยความอาญา

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน

3) ด้านงานทะเบียน

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) พบว่า ประชาชนที่มี

ระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

4) ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน แต่ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี และที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มากกว่าที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนนอกนั้นไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่

5.1.4 ผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สามารถแยกเป็นด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

เรียงลำดับดังนี้

- 1.1 กำนันผู้ใหญ่บ้านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ราษฎร
- 1.2 ควรจัดระเบียบการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน

2) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

เรียงลำดับดังนี้

- 2.1 ควรมีการป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดในเขตรับผิดชอบ
- 2.2 ควรมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง

3) ด้านงานทะเบียน

เรียงลำดับดังนี้

- 3.1 ควรจัดทำทะเบียนสำมะโนครัวบุคคลในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน
- 3.2 สามารถตรวจสอบบุคคลที่เข้ามาในหมู่บ้าน และสามารถไต่ถามเหตุของการอาศัยได้

4) ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

เรียงลำดับดังนี้

4.1 ควรส่งเสริมชาวบ้านในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น

4.2 ควรชี้แจงนโยบายเร่งด่วนอย่างรวดเร็วและให้ความช่วยเหลือเมื่อมีเหตุเกิดจาก อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือโรคภัยต่างๆ ทันทที

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนใหญ่เป็น บุคคลที่ได้รับการยอมรับ นับถือในหมู่บ้าน เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำในท้องถิ่น และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ติมีนพระ ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นอย่างดี ทำให้ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข เรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับที่สูงพอใช้

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา ซึ่งมีระดับความสำคัญในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ใหญ่บ้านบางคนไม่มีความชัดเจนในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือบางคนรู้แต่ไม่กล้าจับกุมเพราะเกรงว่าอาจจะเป็นภัยกับตัวเอง การปฏิบัติจึงทำหน้าที่จึงเป็นเพียงผู้แจ้งให้ตำรวจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบล

แห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา การปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราณี นินวงศ์ษา ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ด้านเกี่ยวกับความอาญา อยู่ในระดับน้อย

และแบ่งเป็นรายด้านในการอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 1 คือ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎรพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นอย่างดี ทำให้ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข เรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้ อยู่ในระดับที่สูงพอใช้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นอย่างดี ทำให้ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข เรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับที่สูงพอใช้ ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เป็นธุระเรื่องร่ำร้องทุกข์ของราษฎรมารายงานนายอำเภอทราบเพื่อแก้ไข อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่เป็นอย่างดี ทำให้ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข เรียบร้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการปกครองดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ใน

ระดับที่สูงพอใช้ ราษฎรได้รับการบริการจากผู้ใหญ่บ้านตามควรและภายในหมู่บ้านราษฎรมีความสุข โดยเฉพาะงานด้านบริการประชาชนให้ปฏิบัติเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนควรปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยในภาพรวมแล้วบทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในท้องถิ่นอยู่ในระดับที่ต้องการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพส่งเสริม สนับสนุน การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านให้เป็นไปได้ด้วยความถูกต้องชัดเจน

2) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 2 คือ ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ใหญ่บ้านบางคนไม่มีความชัดเจนในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือบางคนรู้แต่ไม่กล้าจับกุมเพราะเกรงว่าอาจจะเป็นภัยกับตัวเอง การปฏิบัติจึงทำหน้าที่จึงเป็นเพียงผู้แจ้งให้ตำรวจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา การปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ราณี นิวงศ์ษา ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ด้านเกี่ยวกับความอาญา อยู่ในระดับน้อย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการตรวจค้นในที่รโหฐานเมื่อมีหมายค้น อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใหญ่บ้านบางคนไม่มีความชัดเจนในบทบาทอำนาจหน้าที่ของตนเองในการจับกุมผู้กระทำความผิดหรือบางคนรู้แต่ไม่กล้าจับกุมเพราะเกรงว่าอาจจะเป็นภัยกับตัวเอง การปฏิบัติจึงทำหน้าที่จึงเป็นเพียงผู้แจ้งให้ตำรวจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิด ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา การปฏิบัติหน้าที่ด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดในเขตรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเป็นส่วนหนึ่งของงานป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยภักดิ์ สุทรหงส์ ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในบทบาท

และอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ : กรณีศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในบทบาทด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและบทบาทด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ มีหน้าที่ช่วยราชการ ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อยู่ในระดับมาก

3) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 3 คือ ด้านงานทะเบียน

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน และแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องอยู่เสมอ เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการตรวจสอบสมาชิกในหมู่บ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของราณี นิวงศ์ษา ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี ด้านงานทะเบียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กล้วย พ่วงพลับ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ประชาชนคาดหวัง ด้านการทะเบียนต่างๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำหน้าที่การจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้านแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมดูแลบุคคลภายในหมู่บ้านและบุคคลภายนอกที่เข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดยะเชิงเตรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการจัดทำทะเบียนข้อมูลสำมะโนครัวในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการจัดทำเพราะเห็นว่าหมดความจำเป็นประกอบทางราชการ ไม่ได้มีการกระตุ้นเตือนให้ดำเนินการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจะต้องทำหน้าที่การจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้านแก้ไขบัญชีนั้นให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อใช้ประโยชน์ในการควบคุมดูแลบุคคลภายในหมู่บ้านและบุคคลภายนอกที่เข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กล้วย พ่วงพลับ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทที่ประชาชนคาดหวัง ด้านการทะเบียนต่างๆ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารินทร์ ช่างแก้วมณี ได้วิจัยเรื่อง บทบาท

ของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้ใหญ่บ้านตามสภาพจริงในการทำหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน บทบาทด้านการจัดทำทะเบียนข้อมูลสำมะโนครัวในหมู่บ้าน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัจจุบันไม่ได้ดำเนินการจัดทำเพราะเห็นว่าหมดความจำเป็นประกอบทางราชการไม่ได้มีการกระตุ้นเตือนให้ดำเนินการ

4) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่ 4 คือ ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอาจเห็นว่าลูกบ้านมีอาชีพเป็นหลักแหล่งและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัวได้ดีแล้ว จึงขาดการส่งเสริมอาชีพเพื่อราษฎรได้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉลวย พ่วงพลับ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ สามารถเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนในหมู่บ้าน นำมาเป็นอาชีพเสริม และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลวย พ่วงพลับ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ สามารถเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนในหมู่บ้าน นำมาเป็นอาชีพเสริม และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฉลวย พ่วงพลับ ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ที่ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน โดยเฉลี่ยและรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยเพศซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ติมินทร์ ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

2) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยอายุซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ติมินทร์ ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

3) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยระดับการศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ติมินทร์ ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของ

กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อธิบายได้ว่า มีความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยอาชีพซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ติมินพระ ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า กรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แตกต่างกัน มีภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นด้านการรับรู้ข่าวสารในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นและอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1) ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

มีค่าเฉลี่ยความสำคัญแปลผลอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในเรื่องการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร ต่อไป เพื่อให้หน่วยงานราชการทำงานร่วมกับประชาชน ให้ตรงกับความต้องการของชุมชนมากที่สุด

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษาและพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยให้มีการเพิ่มระบบเสียงตามสายของหมู่บ้านให้มีความทั่วถึง และได้ยินชัดเจน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เป็นฐานะเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรมารายงานมายังอำเภอทราบ เพื่อแก้ไข อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดให้มีระบบร้องทุกข์ของราษฎรให้มีความชัดเจน สามารถส่งต่อตามลำดับความสำคัญเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของประชาชน

2) ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยมีนโยบาย ส่งเสริมให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในท้องที่รับผิดชอบ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการตรวจค้นในทึร์ โทฐานเมื่อมีหมายค้น อยู่ในระดับมาก จึงควร รักษา และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยมีนโยบายชี้แจงและทำความเข้าใจกับประชาชนในแนว ปฏิบัติงานด้านความอาญาเกี่ยวกับการตรวจค้นเมื่อมีหมายค้น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ อยู่ใน ระดับปานกลาง จึงควรพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิด ในเขตรับผิดชอบ

3) ด้านงานทะเบียน

มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับมาก จึงควรรักษา และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยส่งเสริม การจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน แก้ไขบัญชีให้เป็นปัจจุบัน และทันสมัย

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษา และ พัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยมีนโยบายให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในจัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน อยู่ใน ระดับปานกลาง จึงควรพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้ เป็นปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในทางราชการ

4) ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรรักษา และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัด ให้มีการอบรมส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลให้มีความน่าอยู่และมีรายได้ที่เพิ่มพูน ขึ้น

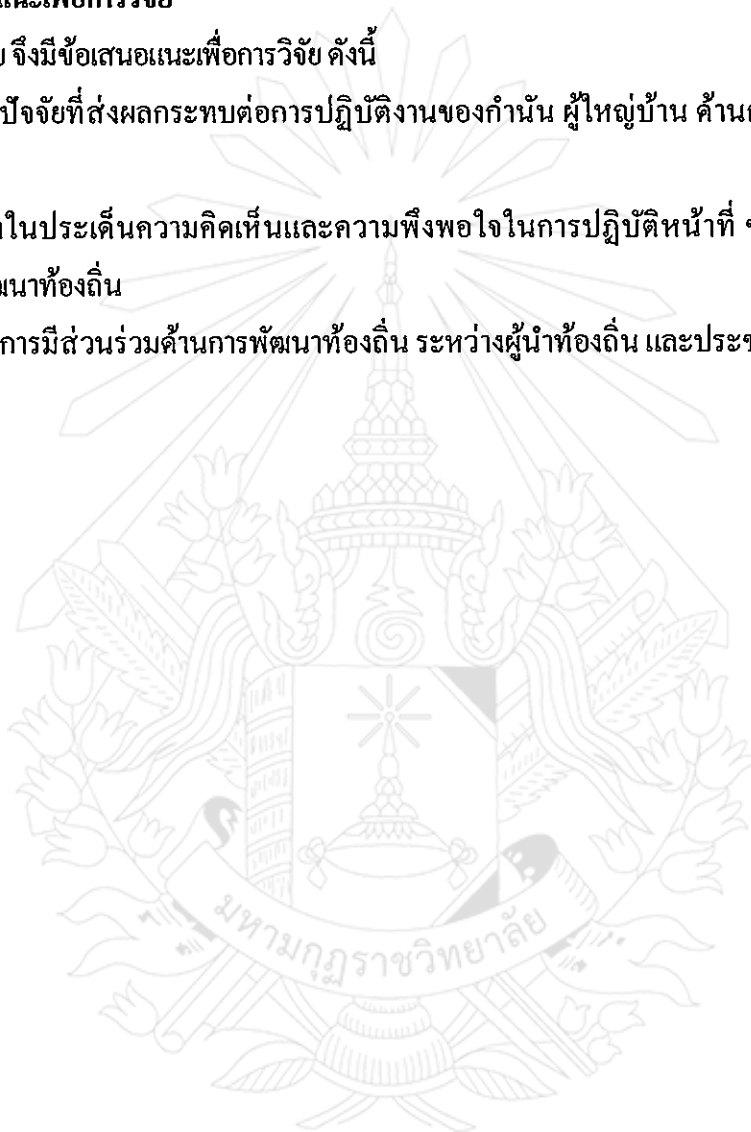
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูน รายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก จึงควรรักษา และพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดย จัดให้มีการส่งเสริมและแนะนำอาชีพใหม่ๆ เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับประชาชน

ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP) อยู่ในระดับปานกลาง จึงควรพัฒนาให้ถึงระดับมากที่สุด โดยจัดให้มีการส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP) เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากผลการวิจัย จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

- 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
- 2) ควรศึกษาในประเด็นความคิดเห็นและความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
- 3) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาท้องถิ่น ระหว่างผู้นำท้องถิ่น และประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือทั่วไป

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. คู่มือปฏิบัติงานสำหรับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปี 2548. กรุงเทพมหานคร : อาสารักษาดินแดน, 2548.
- กรมการปกครอง. คู่มือปฏิบัติงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน, 2545.
- _____ . มือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2536.
- กระทรวงมหาดไทย. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 9. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย, 2535.
- กิติ ตยัคคานนท์. นักบริหารทันสมัย. กรุงเทพมหานคร : บัดเตอร์ฟลาย, 2532.
- จิรพรรณ กาญจนจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- จิตยา สุวรรณชฎ. ความคาดหวังบทบาทของการพัฒนาคณะกรรมการหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2540.
- ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.
- นิภา เมธธาวิชัย. วิทยาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, 2543.
- ปารีชาติ วลัยเสถียรและคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2543.
- พัชนี วรกวิน. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2543.
- ไพบุลย์ ช่างเรียน. การปกครองมหานคร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์. ปฏิรูประบบบริการสุขภาพไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์ดี, 2541.
- สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, 2537.

สังศรี ชมภูวงศ์. การวิจัย. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 2547.

สนทยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนารัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอดีเอสโตร, 2545.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. ทฤษฎีและกลยุทธการพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สุรพล พรหมกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552.

2) วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ฉลวย พ่วงพลับ. “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา”.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

ชัยศักดิ์ สุนทรหงส์. “ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ : กรณีศึกษาอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.

ชนพร คล้ายกัน. “การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัดสระบุรี”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยาประยุกต์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

นวลจันทร์ สักดิ์ธนากุล. “ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยความจำเป็นพื้นฐาน”. ภาคนิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2534.

ปวีตร นวะมะรัตน์. “บทบาทของผู้นำชุมชนในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทยกัมพูชา”.

วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยาประยุกต์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

มารินทร์ ช้างแก้วมณี. “บทบาทของผู้ใหญ่บ้าน ตามสภาพจริงในท้องถิ่น : ศึกษากรณีตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

ราณี นิวงษ์ษา. “ความสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้านตามความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดอุดรธานี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2550.

- เรวดี ไชยพานเรวดี ไชยพาน. “พฤติกรรมผู้นำที่เป็นอุปสรรคหรือส่งเสริมงานพัฒนาชุมชน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.
- วรางคณา วงศ์มหาชัย. “บทบาทของผู้นำในการพัฒนาองค์กรประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีการพัฒนาองค์กรประชาชนระหว่างชุมชนของมูลนิธิพัฒนาอีสาน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2535.
- วินัย มนต์ปัญญากุล. “การมีส่วนร่วมและแนวทางในการป้องกันยาบ้าของผู้นำชุมชน : ศึกษากรณีในพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรตำบลลูกแก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.
- สรศักดิ์ จิรธรรมประดับ. “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.
- สุธี ศรีสุวรรณ. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมุสลิม : ศึกษาเฉพาะ กรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา”. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.
- สุธีร์ บริรักษ์. “บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- สุภาวดี ติมินทร. “ภาวะผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่นของกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2550.
- อัครวิทย์ เศษรัตน์ชาติ. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- เอกชัย ธนผลผดุงกุล. “บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น : ศึกษากรณีอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.

3) บทความจากเว็บไซต์ (Web Site)

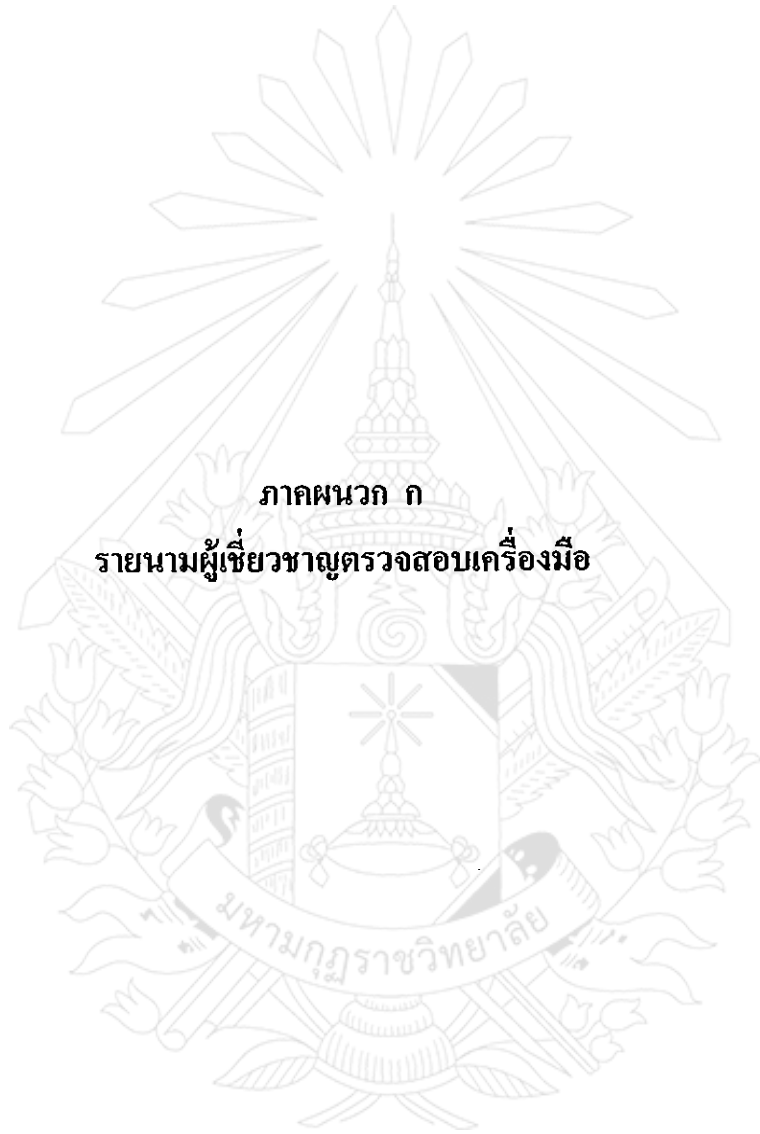
องค์การบริหารส่วนตำบลนาชุมแสง. “ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป”. 15 มิถุนายน 2553. <<http://www.nachumsaeng.go.th>> (15 June 2010).

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. พันตำรวจโท ทิวากร พิมพ์ภูมิ

วุฒิการศึกษา นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขา/วิชาเอก นิติศาสตร์
ตำแหน่ง พงศ. (สบ2) สภ.ภูเวียง

2. ดาบตำรวจ ดร. สุบัน โยทุม

วุฒิการศึกษา Ph.D (Ai & As)
ตำแหน่ง ผบ.ป.สภ.เอราวัณ จังหวัดเลย

3. นางสาว กรกนก หลอดอาสา

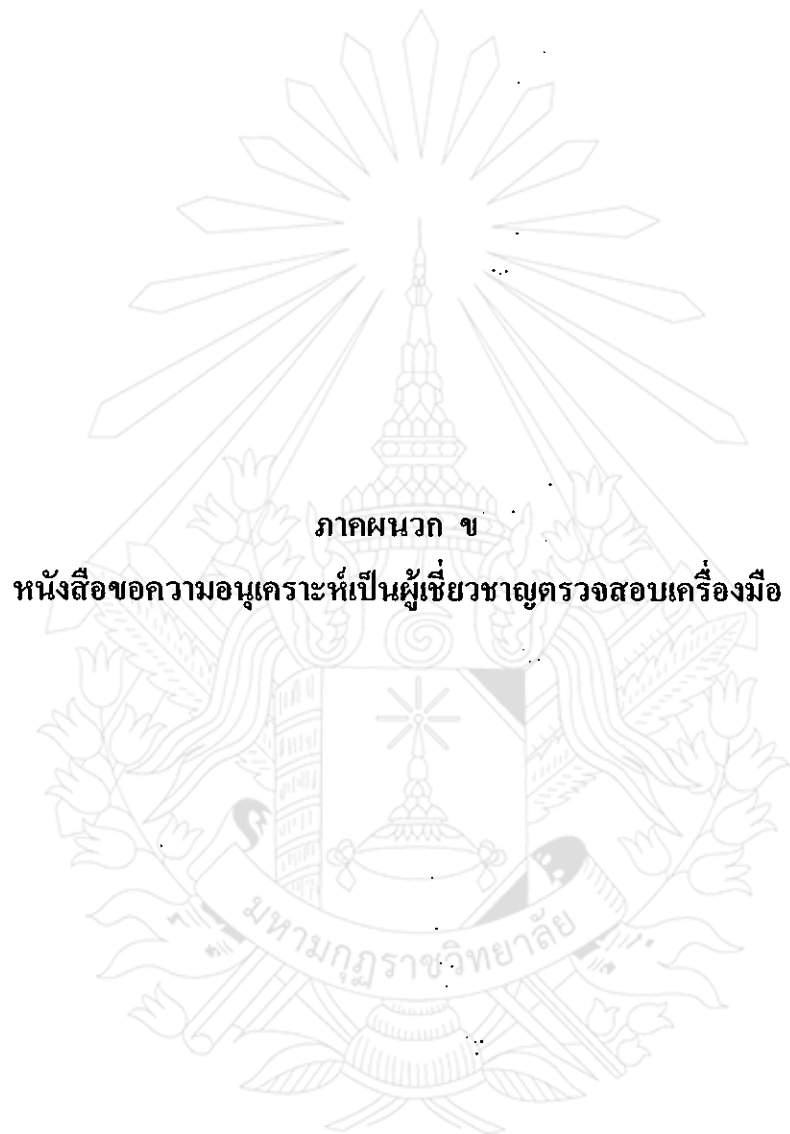
วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่ง ครู คศ 2

4. ดร. สุรพล พรหมกุล

วุฒิการศึกษา Ph.D (Pd.sc)
สาขาพุทธศาสตร์ศึกษา
ตำแหน่ง อาจารย์

5. ดาบตำรวจ รัฐชัย พลดงนอก

วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารงานตำรวจ
ตำแหน่ง ผบ.หมู่ (ป) สภ.ภูเวียง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ ศธ ๖๐๑๖ (๒.๒) / ๖๐๐๒

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร ดร.สุรพล พรหมกุล

ด้วย จ.ส.ต.สัมพันธ์ อุดรพรหม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ ๖/๒๕๕๒ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพระวราวุธ สีลาวิโช, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร.ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้แนบแบบสอบถาม ๑ ชุด โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด และค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC) ๑ ชุด

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

(พระครูกิตติสารสุมนต์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6016(2.2) / ว002

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ

ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

โทร.(042)830434,813028 โทรสาร 830686

5 มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร ค.ศ.ดร.สุบัน โยทุม

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบสอบถาม	จำนวน	1	ชุด
	2. โครงร่างสารนิพนธ์	จำนวน	1	ชุด
	3. ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	จำนวน	1	ชุด

ด้วยจ.ศ.ต.สัมพันธ์ อุตพรหม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ 6/2552 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพระวรราช สีลาวัฑ, คร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศษ 6016(2.2) / ว002

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.(042)830434,813028 โทรสาร 830686

5 มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร พ.ต.ท.ทิวากร พิมพ์ภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบสอบถาม	จำนวน	1	ชุด
	2. โครงร่างสารนิพนธ์	จำนวน	1	ชุด
	3. ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	จำนวน	1	ชุด

ด้วย จ.ส.ต.สัมพันธ์ อุตรพรหม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ 6/2552 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพระวรราช สิลาวุธ, คร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6016(2.2) / ว002

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.(042)830434,813028 โทรสาร 830686

5 มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร นางสาวกรกนก หลอดอาสา

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบสอบถาม	จำนวน	1	ชุด
	2. โครงร่างสารนิพนธ์	จำนวน	1	ชุด
	3. ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	จำนวน	1	ชุด

ด้วย จ.ส.ต.สัมพันธ์ อุดรพรหม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ 6/2552 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพระวรราช สีลาวุธ, คร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ที่ ศธ 6016(2.2) / ว002

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง ถนนวิสุทธิเทพ
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000
โทร.(042)830434,813028 โทรสาร 830686

5 มกราคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแบบสอบถาม

เจริญพร ค.ต.รัฐชัย ผลคงนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย	1. แบบสอบถาม	จำนวน	1	ชุด
	2. โครงร่างสารนิพนธ์	จำนวน	1	ชุด
	3. ค่าความสอดคล้องแบบสอบถาม (IOC)	จำนวน	1	ชุด

ด้วย จ.ส.ต.สัมพันธ์ อุดรพรม นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง รุ่นที่ 6/2552 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์เรื่องความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยพระวราวุธ สีลาวัณ, คร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร. ภาสกร ดอกจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลมหาวิทยาลัยฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์สอดคล้องกับสารนิพนธ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบแบบสอบถามดังกล่าว

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้
จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(พระครูกิตติสารสุนนท์)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น
ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่านเพราะข้อมูลที่ได้จาก
การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม จึงไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใดแต่
กลับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อบทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนา
ชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่น

ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกรายการ ตามความคิดเห็น
ที่เป็นจริงของท่าน ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

จำสืบทำรวจสัมพันธ์ อุตพรพรม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีล้านช้าง

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบล
นาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 20 - 29 ปี

() 30 - 39 ปี

() 40 - 49 ปี

() 50 - 59 ปี

() 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกร

() ค้าขาย

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() ลูกจ้างหรือพนักงานภาคเอกชน

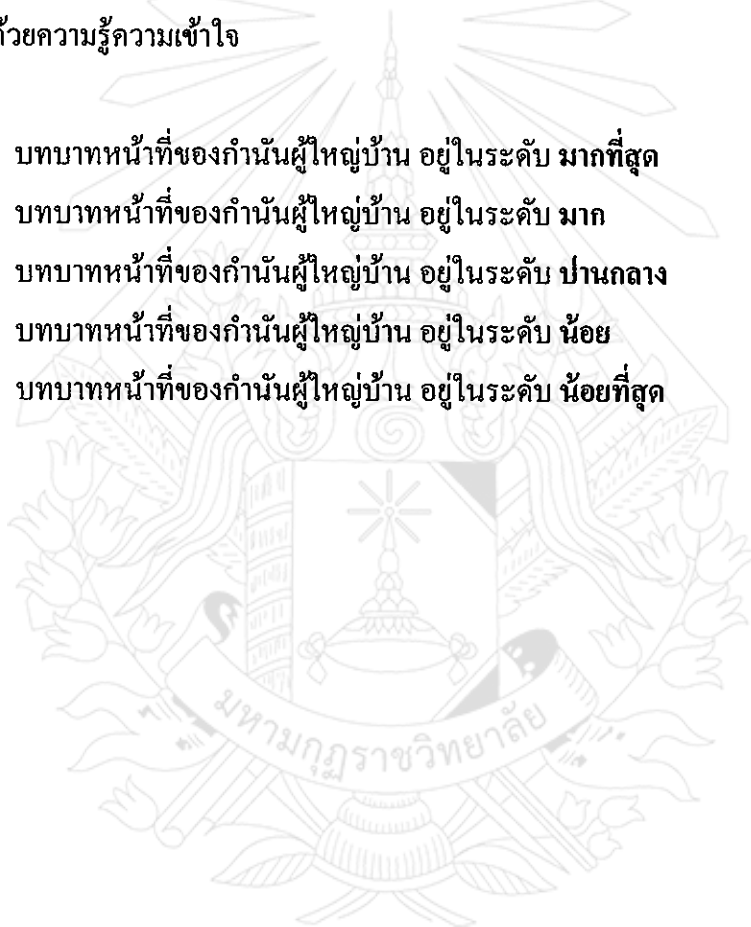
() อาชีพอื่นๆ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนา ท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนในเขตตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่นขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากเพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความสำคัญที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีเกณฑ์การพิจารณาด้วยความรู้ความเข้าใจ

- 5 หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง บทบาทหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

บทบาทหน้าที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน		ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย						
1	การรักษาความสงบและป้องกันทุกข์ภัยของราษฎร					
2	ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน					
3	แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ					
4	ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ราษฎรที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ					
5	จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกต้องสุภาพเรียบร้อย					
6	แจ้งความเมื่อทราบว่ามีการกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน					
7	จับกุมผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่					
8	จัดการตามหมายสั่งให้ค้นหรือยึดของเจ้าพนักงาน					
9	เป็นธุระเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรมารายงานนายอำเภอทราบเพื่อแก้ไข					
10	จัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้น					
11	การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการแนะนำ					
12	แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย					

บทบาทหน้าที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน		ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา						
1	เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายมีการแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา					
2	มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ					
3	มีการนำส่งของกลางที่ผู้กระทำผิดครอบครองให้กับทางราชการ					
4	มีการสืบสวนคดีอาญาในท้องที่ตำบลหมู่บ้านที่ปกครอง					
5	มีการจับกุมผู้กระทำผิดตามที่มีหมาย หรือคำสั่งของทางราชการ					
6	มีการตรวจค้นในที่รโหฐานเมื่อมีหมายค้น					
ด้านงานทะเบียน						
1	จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน					
2	มีการแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องอยู่เสมอ					
3	ถ้ามีคนแปลกหน้าออกสำมะโนครัวเข้ามาในหมู่บ้าน มีการไต่ถามให้รู้จักตัว และเหตุการณ์ที่มาอาศัย					
4	ให้การสงเคราะห์ผู้ที่เข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ตามสมควร					
5	จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน					

บทบาทหน้าที่กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน		ระดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร						
1	การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP)					
2	การดำเนินการตามโครงการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก เช่น ขุดลอกลำห้วย ฝายน้ำล้นเพื่อกำจัดความแห้งแล้ง					
3	การส่งเสริมชาวบ้านให้รักษาป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและการปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลาย					
4	การพัฒนาที่สาธารณะ โดยการขุดคูทำถนน ปลูกต้นไม้ พัฒนาให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสนามกีฬาของตำบลหมู่บ้าน					
5	การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน					

**ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบล
นาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น**

คำชี้แจง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นความคิดเห็น
อื่นๆ (โปรดระบุ)

1. ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยของราษฎร

.....

2. ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา

.....

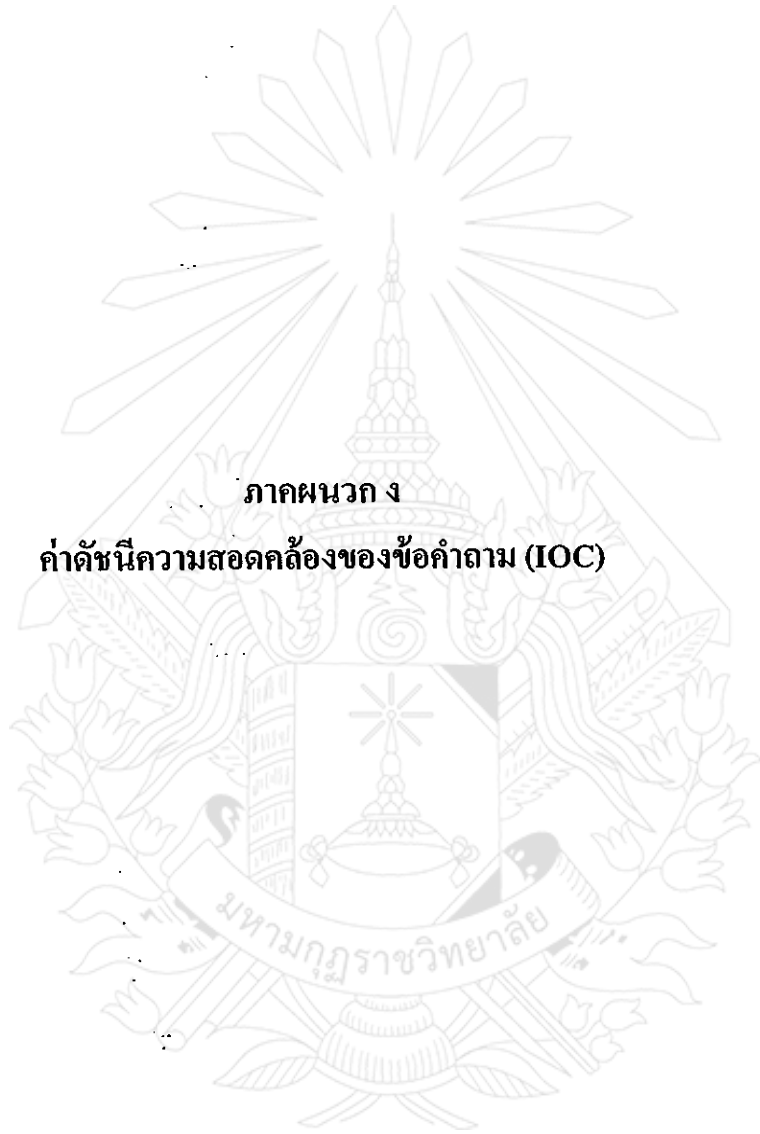
3. ด้านงานทะเบียน

.....

4. ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง

คำดัชนีความสอดคล้องของข้อกำหนด (IOC)

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้านการพัฒนาท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน เพราะข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม จึงไม่ส่งผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใดแต่กลับจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้ดียิ่งๆ ขึ้นต่อไป

แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น

ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อทุกรายการ ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่าน ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

จำลองคำตรวจ สัมพันธ์ อุดรพรหม

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

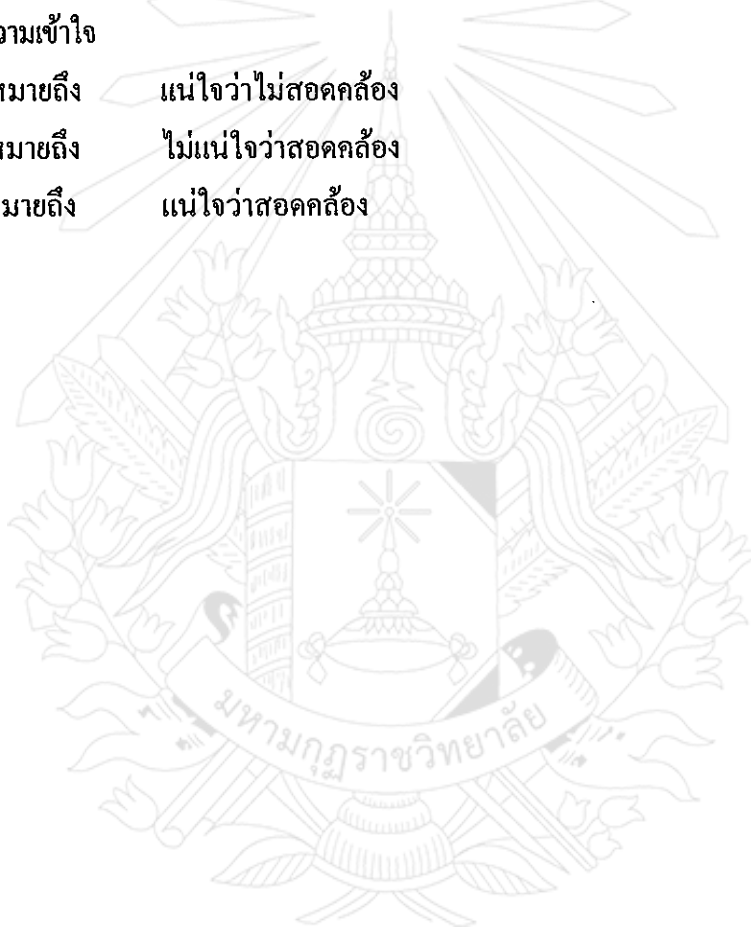
วิทยาเขตศรีล้านช้าง

**ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนา
ท้องถิ่นตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น**

คำชี้แจง

ในฐานะที่ท่านเป็นประชาชนในเขตตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่นขอให้ท่าน
แสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ความคิดเห็นที่มีต่อบทบาท กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากเพียงใด และ
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความสำคัญที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การ
พิจารณาด้วยความรู้ความเข้าใจ

-1	หมายถึง	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
+1	หมายถึง	แน่ใจว่าสอดคล้อง

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย								
1	การรักษาความสงบและป้องกันทุกขัภัยของราษฎร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ควบคุมดูแลลูกบ้านให้ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	แจ้งประกาศของทางราชการให้ลูกบ้านทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ราษฎรที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	จัดหมู่บ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขลักษณะ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	แจ้งความเมื่อทราบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้นหรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	จับกุมผู้กระทำผิดหรือสงสัยว่ากระทำผิดกฎหมายนำส่งพนักงานเจ้าหน้าที่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	จัดการตามหมายสั่งให้ค้นหรือยึดของเจ้าพนักงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	เป็นธุระเรื่องราวจ้องทุกข์ของราษฎรมารายงานนายอำเภอทราบเพื่อแก้ไข	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	จัดการป้องกันโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่เกิดขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการแนะนำ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	แจ้งเตือนภัยและให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกัน สาธารณสุข	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการที่เกี่ยวกับความอาญา								
1	เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำผิดกฎหมายมีการแจ้งต่อผู้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	มีการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำผิดในเขตรับผิดชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	มีการนำส่งของกลางที่ผู้กระทำผิดครอบครองให้กับทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	มีการสืบสวนคดีอาญาในท้องที่ตำบลหมู่บ้านที่ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	มีการจับกุมผู้กระทำผิดตามที่มีหมายหรือคำสั่งของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	มีการตรวจค้นในที่สาธารณะเมื่อมีหมายค้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ด้านงานทะเบียน								
1	จัดทำสำมะโนครัวในหมู่บ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	มีการแก้ไขบัญชีให้ถูกต้องอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ถ้ามีคนแปลกหน้านอกสำมะโนครัวเข้ามาในหมู่บ้าน มีการไต่ถามให้รู้จักตัว และเหตุการณ์ที่มาอาศัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ให้การสงเคราะห์ผู้ที่เข้ามาอาศัยในหมู่บ้าน ตามสมควร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	จัดทำทะเบียนบัญชีอื่นๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

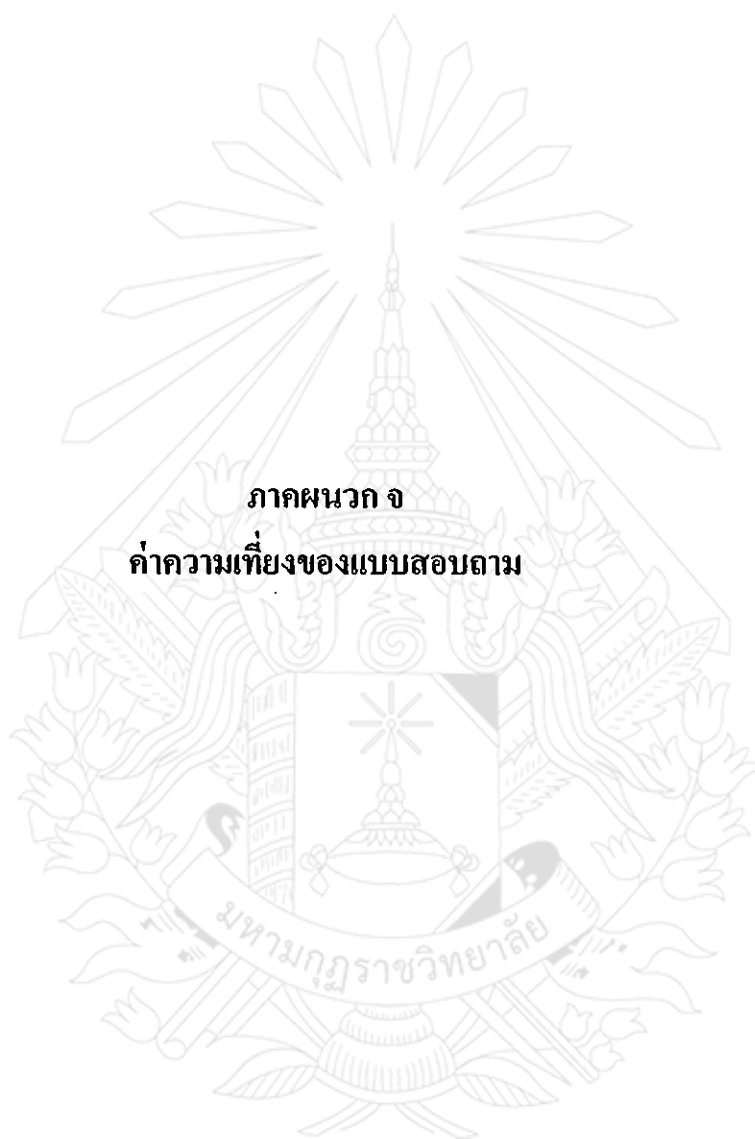

ข้อ	ข้อความ	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการพัฒนาตำบลและส่งเสริมอาชีพราษฎร								
1	การเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านในพื้นที่รับผิดชอบ เช่น ส่งเสริมการสร้างสินค้าท้องถิ่น (OTOP)	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
2	การดำเนินการตามโครงการให้ความช่วยเหลือชาวบ้านด้านแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูก เช่น ขุดลอกลำห้วย ฝายน้ำล้นเพื่อกำจัดความแห้งแล้ง	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
3	การส่งเสริมชาวบ้านให้รักษาป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและการปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลาย	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
4	การพัฒนาที่สาธารณะ โดยการขุดคูทำถนนปลูกต้นไม้ พัฒนาให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสนามกีฬาของตำบลหมู่บ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	การแนะนำส่งเสริมอาชีพใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มพูนรายได้ให้กับราษฎรในตำบลหมู่บ้าน	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก จ

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม
เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ด้านการพัฒนาท้องถิ่น
ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

.....

ตาราง แสดงผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability Analysis) ของแบบสอบถาม

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1	96.30	71.39	0.37	0.80
2	96.00	69.31	0.60	0.80
3	96.77	67.29	0.59	0.79
4	97.30	70.56	0.33	0.80
5	96.53	66.88	0.68	0.79
6	96.57	71.77	0.35	0.80
7	96.40	67.77	0.51	0.80
8	97.60	72.32	0.12	0.81
9	96.93	66.20	0.54	0.79
10	96.53	63.91	0.68	0.79
11	97.10	67.33	0.32	0.81
12	97.30	70.56	0.33	0.80
13	97.53	72.53	0.13	0.81
14	97.13	69.84	0.36	0.80
15	96.73	70.06	0.36	0.80
16	97.67	68.23	0.49	0.80
17	97.30	70.56	0.33	0.80
18	98.20	68.86	0.41	0.80
19	97.40	66.18	0.51	0.79

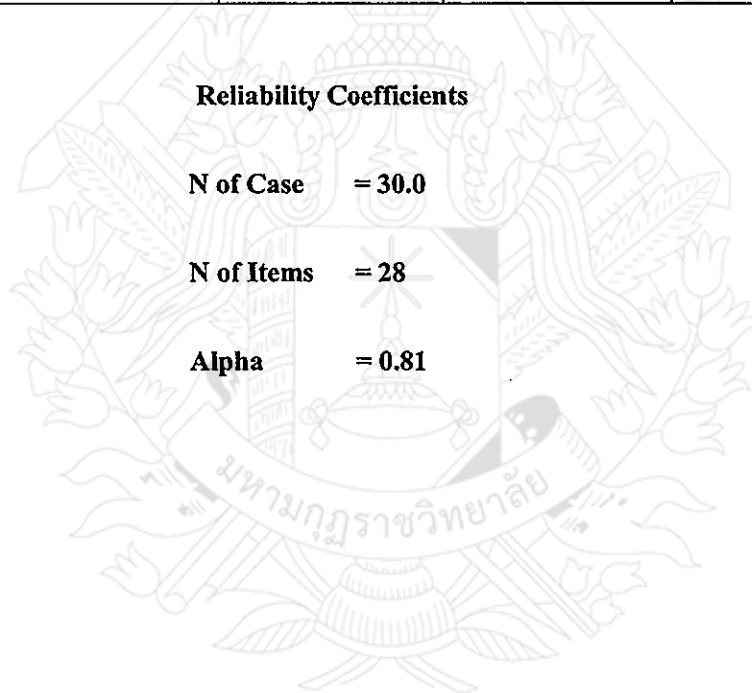
ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
20	97.27	72.69	0.11	0.81
21	97.90	73.20	0.10	0.81
22	97.23	79.22	0.38	0.83
23	97.50	71.57	0.24	0.81
24	97.57	68.67	0.53	0.80
25	97.47	65.29	0.49	0.80
26	96.57	70.19	0.32	0.80
27	97.47	65.29	0.62	0.79
28	96.57	70.19	0.32	0.80

Reliability Coefficients

N of Case = 30.0

N of Items = 28

Alpha = 0.81

ภาคผนวก ฉ
ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรซีและมอร์แกน
(Krejcie and Morgan)

ตารางประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน
(Krejcie and Morgan)

ตาราง แสดงการประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan)

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1,200	291
15	14	230	144	1,300	297
20	19	240	148	1,400	302
25	24	250	152	1,500	306
30	28	260	155	1,600	310
35	32	270	159	1,700	313
40	36	280	162	1,800	317
45	40	290	165	1,900	320
50	44	300	169	2,000	322
55	48	320	175	2,200	327
60	52	340	181	2,400	331
65	56	360	186	2,600	335
70	59	380	191	2,800	338
75	63	400	196	3,000	341
80	66	420	201	3,500	346
85	70	440	205	4,000	351
90	73	460	210	4,500	354
95	76	480	214	5,000	357
100	80	500	217	6,000	361
110	86	550	226	7,000	364
120	92	600	234	8,000	367
130	97	650	242	9,000	368

จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
140	103	700	248	10,000	370
150	108	750	254	15,000	375
160	113	800	260	20,000	377
170	118	850	265	30,000	379
180	123	900	269	40,000	380
190	127	950	274	50,000	381
200	132	1,000	278	75,000	382
210	136	1,100	285	100,000	384

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล : จำสิปตำรวจ สัมพันธ์ อุดรพรหม
 วัน เดือน ปี เกิด : วันที่ 3 เมษายน 2516
 ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ 140/50 หมู่ 4 ตำบลภูเวียง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

การศึกษา

พ.ศ.2549 : นิติศาสตร์บัณฑิต
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ.2541 - 2547 : ผบ.หมู่ (ป.) สภ.ภูเรือ
 อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
 พ.ศ.2548 - ปัจจุบัน : ผบ.หมู่ (ป.) สภ.ภูเวียง
 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

